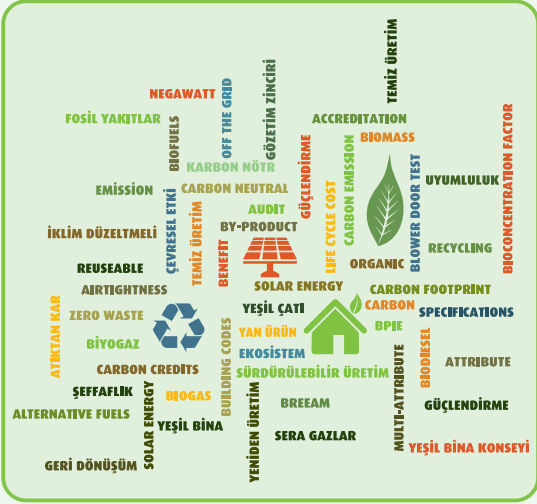

T Ü R K İ Y E
İMSAD

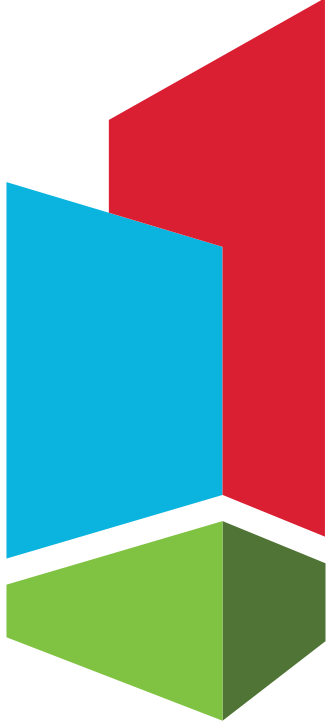
İNŞAAT MALZEMESİ SANAYİCİLERİ DERNEĞİ
ASSOCIATION OF TURKISH CONSTRUCTION MATERIAL PRODUCERS

Sürdürülebilir İnşaat Malzemeleri Terimler Sözlüğü

Sustainable Construction Materials Glossary

Güncellenmiş 2. Baskı 2019

■ T Ü R K İ Y E
İMSAD

Sürdürülebilir İnşaat Malzemeleri Terimler Sözlüğü

Sustainable Construction Materials
Glossary

Ekim 2019
Güncellenmiş 2. Baskı

SÜRDÜRÜLEBİLİR İNŞAAT MALZEMELERİ
TERİMLER SÖZLÜĞÜ

GENEL KOORDİNATÖR

Aygen Erkal

HAZIRLAYAN

Ebru Acuner
Cevdet Yanardağ

EDİTÖR

Esmâ Kocabaş

TASARIM

Cihan Demir

YAYINCI

Murat Ofset Matbaacılık

ISBN

978-605-81691-3-5

TÜRKİYE İMSAD YAYIN NO.

İMSAD-R/2019-10/388

Güncellenmiş 2. Baskı Ekim 2019, İstanbul-Türkiye

Türkiye İnşaat Malzemesi Sanayicileri Derneği (Türkiye İMSAD) yayınıdır.

Tüm yayın hakkı Türkiye İMSAD'a aittir.

Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

İzinsiz çoğaltılamaz, basılamaz.

Üretimden uygulamaya sektörümüzde doğru iletişim

Kuruluşundan bu yana, sektörümüzün gelişimi için birçok önemli faaliyete imza atan Türkiye İMSAD, bünyesinde bulunan alt sektör dernekleri ile sektörün bütününe kapsayan ve birçok platformda sektörün temsilcisi olan bir sivil toplum kuruluşu konumundadır. Ülkemizin inşaat ve inşaat malzemesi sektörünün niteliksel ve niceliksel kalkınmasına katkı sağlamak en önemli misyonlarımızdan biridir.

Dünya bugün Bilişim Çağı'nda... Şüphesiz inşaat sektörü de topyekün bilgi ve bilişim çağının dinamiklerinden etkilenmektedir. Bizler de bu çağ dönüşümüne şahit olan insanlar olarak eskiye nazaran çok daha hızlı ve çok daha fazla bilgiye maruz kalmaktayız. Sektördeki faaliyetler hızla gelişirken ve değişirken, bilişim çağında var olabilmek için dijital dönüşüm ve Endüstri 4.0'a ayak uydurmak da artık bir zorunluluk haline gelmiştir. Sürece ayak uydururken dilimize yeni yabancı kelimeler ve terimler yerleşmektedir. Bu noktada teknik sözcük ve terimlerin doğru tanımlanması ve anlaşılması büyük önem taşımaktadır. Özellikle yapı malzemeleri standartları gibi genellikle çeviriye dayalı teknik konularda yabancı dillerden alınmış terimlerin Türkçe karşılıklarında ortaya çıkabilen yanlış değerlendirmeleri önlemek gerekir.

İlk baskısı 2015 yılında Türkiye İMSAD Çevre Dostu Malzeme Teknik Komitesi tarafından titiz bir çalışma ile hazırlanan "Sürdürülebilir İnşaat Malzemeleri Terimler Sözlüğü" gelişen ve dönüşen süreç sayesinde hayatımıza giren yeni terimlere göre ikinci defa revize edildi ve Güncellenmiş 2. Baskı olarak yeniden hazırlandı. Sektörümüze yönelik önemli bir ihtiyacı karşılayan sözlük, karşılaştığımız terimleri daha kolay anlamamızı sağlamanın yanı sıra, farklı yorumlamaların da önüne geçerek üretimden uygulamaya sektörümüz içinde doğru iletişimi ve yapılanmayı sağlayacaktır. Türk yapı sektörüne katkı sağlayacağına inandığımız sözlüğü Gökben Güven Özçiçek başkanlığında hazırlayan Çevre Dostu Malzeme Komitesi üyelerine ve tüm emeği geçenlere teşekkür ederiz.

Ferdi ERDOĞAN
Türkiye İMSAD
Yönetim Kurulu Başkanı

Katkıda Bulunanlar

Sözlüğün 1. baskısının hazırlanmasına katkıda bulunan;

ÇEDBİK, Çevre Dostu Yeşil Binalar Derneği'ne
ERKE Sürdürülebilir Bina Tasarım ve Danışmanlık'a
SEPEV, Sıfır Enerji ve Pasif Ev Derneği'ne
SKD Türkiye, İş Dünyası ve Sürdürülebilir Kalkınma Derneği'ne
METSİMS Sürdürülebilirlik Danışmanlığı'na
TURKECO İnşaat ve Enerji A.Ş.'ye

genişletilmiş baskının hazırlanmasına katkıda bulunan;

Burcu Seçil EKİNCİ - TAV İnşaat'a
Yrd. Doç. Dr. Dilek EKŞİ AKBULUT'a
Yrd. Doç. Dr. İlker KAHRAMAN'a
Müge SÜMEROL - RAMA İS Bilişim Teknolojileri'ne

ve ayrıca güncellenmiş 2. baskının hazırlanmasına katkıda bulunan;

Ahmet ÇITIPITIOĞLU - TAV İnşaat'a
Alev YALÇINKAYA - Rönesans Türkiye'ye
Burcu Esen BARUTÇU - Drees&Sommer'e
Doç. Dr. Esin ERGEN PEHLEVAN'a
Gizem KIZOĞLU YILDIRIM - BIMChief'e
Utku BAŞYAZICI - BIMgenius'a
Yakup KAYATAS, Tanwood Orman Ürünleri San. Tic. A.Ş.'ye
Zeliha TEMREN - ASMÜD, Asfalt Müteahhitleri Derneği'ne

buildingSMART Türkiye, Standartlar ve Yayınlar Çalışma Grubu'na
EPD Turkey, SÜRATAM, Sürdürülebilir Üretim Ar-Ge ve Tasarım
Merkezi'ne

İNDER, İstanbul İnşaatçılar Derneği'ne

teşekkürlerimizi sunuyoruz.

Çevre Dostu Malzeme Komitesi

İSMAİL GÖKALP	AKÇANSA
YASİN ENGİN	AKÇANSA
GÜLAY MALKOÇ	ASMÜD
MUAMMER AKGÜN	BACADER
MÜBAHAT AKIN	BASF
SABİT MERT SOMTÜRK	BETEK
GÖZLEM YILMAZKAYA	BETEK
TUĞBA AKDERE	ÇİMSA
AYLİN KALAV	DÖRKEN SİSTEM
DİDEM KALE	EGE PROFİL
AKIN TÜRKOĞLU	EPSDER
MUHAMMED MARAŞLI	FİBROBETON
BENİ KOHEN	FİBROBETON
ALİM KİNOĞLU	GALDER
BURCU AKMAN	GALDER
HÜLYA TANDOĞAR	GENTAŞ
OZAN KOVANCI	GF HAKAN PLASTİK
ALPAY CESUR	GF HAKAN PLASTİK
AYSUN ECİN	HEKİM YAPI
DİDEM ÖZCANLI	HEKİM YAPI
BAHADIR BORAND	KALE SERAMİK
KAAN ULUDAĞ	KALEKİM
ÖZGE KİRAZ	KILIÇOĞLU
ONUR BOZKURT	KNAUF INSULATION
HALE KUYUCU	PÜKAB
KUBİLAY BÜYÜKLÜ	SAINT-GOBAIN RIGIPS
SILA DANIK DİRİHAN	SAINT-GOBAIN RIGIPS
FAZLI BULUT	SİKA YAPI
SİBEL HACIOĞLU	TEPE BETOPAN
HİLAL UÇAR	TRAKYA CAM
CEM ENGİN	TÜRK YTONG
EMEL NOKAY	TÜRK YTONG
CELALETTİN AKÇA	UAB
BAŞAK AKÇA	VEZİRKÖPRÜ
GÖKHAN UZUNER	WİLO POMPA
AYGEN ERKAL	TÜRKİYE İMSAD
FUÇİN ERMURAT	TÜRKİYE İMSAD

İÇİNDEKİLER

#	16
4D	16
5D	16
A	17
ABIOTIC / ABİYOTİK	17
ABIOTIC DEPLETION POTENTIAL FOR NON / FOSSIL RESOURCES (ADPe) / KAYNAK TÜKETİM OLUŞUMU POTANSİYELİ (Fosil Olmayan Kaynaklardan)	17
ABIOTIC DEPLETION POTENTIAL FOR FOSSIL RESOURCES (ADP _f) / KAYNAK TÜKETİM OLUŞUMU POTANSİYELİ (Fosil Kaynaklardan)	17
ACIDIFICATION POTENTIAL (AP) / ASİDİFİKASYON POTANSİYELİ	17
ACCREDITATION / AKREDİTASYON	17
ACOUSTIC PERFORMANCE / AKUSTİK PERFORMANS	17
ACQUISITION COST / ELDE ETME MALİYETİ	17
ADAPTABLE BUILDING / UYARLANABİLİR YAPI	18
ADAPTATION TO CLIMATE CHANGE / İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNE UYUMLULUK	18
AFFORESTATION / AĞAÇLANDIRMA	18
AGENDA 21 / GÜNDEM 21	18
AIR CHANGES PER HOUR / SAATLİK HAVA DEĞİŞİMİ	18
AIR CONDITIONING / İKLİMLENDİRME (Heating ventilating and air conditioning -HVAC)	18
AIR INFILTRATION / HAVA SIZINTISI	18
AIR LEAKAGE / HAVA KAÇAĞI	18
AIR SOURCE HEAT PUMP / HAVA KAYNAKLI ISI POMPASI	19
AIRTIGHTNESS / BİNALARDA HAVA SIZDIRMAZLIĞI	19
ALTERNATIVE FUELS / ALTERNATİF YAKITLAR	19
ANNUAL ENERGY PERFORMANCE / YILLIK ENERJİ PERFORMANSI	19
ANTHROPOGENIC EMISSION / ANTROPOJENİK EMİSYON	19
ASSET INFORMATION MODEL (AIM) / VARLIK BİLGİ MODELİ	19
ASSET INFORMATION REQUIREMENTS (AIR) / VARLIK BİLGİ GEREKSİNİMLERİ	20
AUDIT / DENETİM-ETÜT	20
AUDITOR / DENETÇİ	20
B	21
BENEFIT / FAYDA	21
BUILDING INFORMATION MODELING (BIM) / YAPI BİLGİ MODELLEMESİ (BIM)	21
BIM COLLABORATION FORMAT (BCF) / YAPI BİLGİ MODELLEMESİ (BIM) İŞBİRLİĞİ FORMATI	21
BIM COORDINATOR / YAPI BİLGİ MODELLEME UYGULAMA UZMANI	22

BIM EXECUTION PLAN (BEP) / YAPI BİLGİ MODELLEMESİ (BIM) UYGULAMA PLANI	22
BIM MANAGER / YAPI BİLGİ MODELLEME YÖNETİM UZMANI	23
BIM MODELER / YAPI BİLGİ MODELLEME UZMANI	23
BIOCONCENTRATION FACTOR / BİYOKONSANTRASYON FAKTÖRÜ	23
BODIESEL / BİYODİZEL	24
BIOFUELS / BİYO YAKITLAR	24
BIOGAS / BİYOGAZ	24
BIOMASS / BİYOKÜTLE	24
BLOCKCHAIN / BLOK ZİNCİRİ	24
BLOWER DOOR TEST / SIZDIRMAZLIK TESTİ	25
BPIE - BUILDING PERFORMANCE INSTITUTE / BİNA PERFORMANS ENSTİTÜSÜ	25
BREEAM – BRE ENVIRONMENTAL ASSESSMENT METHOD / ÇEVRESEL DEĞERLENDİRME YÖNTEMİ	25
BROWNFIELD LAND / KAHVERENGİ (BOZ) ALAN	25
BUILDING CODES / BİNA KODLARI	25
BUILDING SECTOR / BİNA SEKTÖRÜ	25
buildingSMART / buildingSMART	26
buildingSMART DATA DICTIONARY (bSDD) / buildingSMART VERİ SÖZLÜĞÜ	26
BY-PRODUCT / YAN ÜRÜN	26
C	27
CARBON / KARBON	27
CARBON CALCULATOR / KARBON HESAPLAYICISI	27
CARBON CREDITS / KARBON KREDİSİ	27
CARBON CYCLE / KARBON DÖNGÜSÜ	27
CARBON EMISSION / KARBON SALIMI	27
CARBON FOOTPRINT / KARBON AYAKIZI	27
CARBON NEUTRAL / KARBON NÖTR	27
CARBON SEQUESTRATION / KARBON SEKESTRASYON (AYIRMA)	28
[Carbon capture and storage (CCS) / Karbon yakalama ve depolama]	28
CERTIFICATION / SERTİFİKASYON	28
CERTIFIED EMISSION REDUCTION / SERTİFİKALANDIRILMIŞ SALIM AZALTIMI	28
CERTIFIED ENVIRONMENTAL PROFILING (CEP) / SERTİFİKALI ÇEVRESEL PROFİLLENDİRME (CEP)	28
CERTIFIER / BELGELENDİRME KURULUŞU	28
CHAIN OF CUSTODY / GÖZETİM ZİNCİRİ	29
CHARACTERISATION / NİTELEME	29

İÇİNDEKİLER

CEN/TC 350 (TECHNICAL COMMITTEE FOR THE STANDARDIZATION FOR SUSTAINABILITY OF CONSTRUCTION WORKS) / CEN / TC 350 (SÜRDÜRÜLEBİLİR İNŞAAT İŞLERİ İÇİN STANDART HAZIRLAMA TEKNİK KOMİTESİ)	29
CIRCULAR ECONOMY / DÖNGÜSEL EKONOMİ	29
CLEANER PRODUCTION / DAHA TEMİZ ÜRETİM	29
CLIMATE CHANGE / İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ	30
CLIMATE CORRECTION / İKLİM DÜZELTMESİ	30
CLOSED LOOP PRODUCTION / KAPALI ÇEVİRİM ÜRETİM	30
CLOSED LOOP RECYCLING / KAPALI ÇEVİRİM GERİ DÖNÜŞÜM	30
CLOUD COMPUTING / BULUT BİLİŞİM	30
CO ₂ REDUCTION POTENTIAL / CO ₂ İNDİRGEME (AZALTMA) POTANSİYELİ	30
COGENERATION / KOJENERASYON	30
[Combined heat and power (CHP) / Isı ve güç karması]	30
COMMON DATA ENVIRONMENT (CDE) / ORTAK VERİ ORTAMI (OVO)	31
COMPLIANCE/CONFORMANCE AUDIT / UYUMLULUK-UYGUNLUK DENETİMİ	31
COMPOSTABLE / ÇÜRÜME ÖZELLİĞİ OLAN	31
CONFORMITY ASSESSMENT / UYGUNLUK DEĞERLENDİRME	31
CONTAMINATED LAND / KİRLENMİŞ ARSA	31
CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY / KURUMSAL SOSYAL SORUMLULUK	31
CORRECTIVE ACTION REPORTS / DÜZELTİCİ FAALİYET RAPORLARI	31
COST BENEFIT ANALYSIS / FAYDA MALİYET ANALİZİ	32
COVENANT OF MAYORS / BELEDİYE BAŞKANLARI SÖZLEŞMESİ	32
CRADLE TO CRADLE MANUFACTURING / BEŞİKTEN BEŞİĞE ÜRETİM	32
CRADLE TO GRAVE MANUFACTURING / BEŞİKTEN MEZARA ÜRETİM	32
CUMULATIVE ENERGY REQUIREMENTS ANALYSIS / KÜMÜLATİF ENERJİ İHTİYACI ANALİZİ	32
D	33
DECARBONISATION / DEKARBONİZASYON	33
DECLARED UNIT / BEYAN BİRİMİ	33
DGNB - DEUTSCHE GESELLSCHAFT FÜR NACHHALTIGES BAUEN / ALMAN YEŞİL BİNALAR KONSEYİ	33
DESIGN LIFE / TASARIM ÖMRÜ	33
DIGITAL CLASH DETECTION / SAYISAL ÇAKIŞMA TESPİTİ	33
DOWNCYCLE / AŞAĞI DÖNÜŞÜM	34
DURABILITY CLASS / DAYANIKLILIK SINIFI	34
E	35
ECODESIGN / ÇEVRECİ TASARIM	35
ECO-EFFICIENCY ANALYSIS / EKO-VERİMLİLİK ANALİZİ	35

ECOINVENT / ECOINVENT	35
ECO-LABEL / ÇEVRE ETİKETİ (EKOETİKET)	35
ECOLOGICAL DEFICIT / EKOLOJİK AÇIK	35
ECOLOGICAL FOOTPRINT / EKOLOJİK AYAK İZİ	35
ECOLOGICAL SENSITIVITY / EKOLOJİK DUYARLILIK	35
ECOSYSTEM / EKOSİSTEM	35
EMBODIED ENERGY / SOMUT ENERJİ	36
EMBODIED ENVIRONMENTAL IMPACT / SOMUT ÇEVRESEL ETKİ	36
EMISSION / SALIM	36
EMISSIONS TRADING SYSTEM (ETS) / EMİSYON TİCARETİ SİSTEMİ (ETS)	36
ENVIRONMENTAL MANAGEMENT SYSTEMS (EMS) / ÇEVRE YÖNETİM SİSTEMLERİ (ÇYS)	36
ENERGY RECOVERY SYSTEM / ENERJİ GERİ KAZANIM SİSTEMİ	37
ENERGY INTENSITY / ENERJİ YOĞUNLUĞU	37
ENERGY LABELLING / ENERJİ ETİKETLEMESİ	37
ENERGY PERFORMANCE CERTIFICATE / ENERJİ KİMLİK BELGESİ (EKB)	37
ENERGY PERFORMANCE CONTRACTING / ENERJİ PERFORMANS SÖZLEŞMESİ	37
ENVIRONMENTAL CERTIFICATION / ÇEVRE SERTİFİKASYONU	37
ENVIRONMENTAL IMPACT / ÇEVRESEL ETKİ	37
ENVIRONMENTAL IMPACT ASSESSMENT (EIA) / ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ (ÇED)	38
ENVIRONMENTAL LABEL / ÇEVRE ETİKETİ	38
ENVIRONMENTAL MANAGEMENT SYSTEMS (EMS) / ÇEVRE YÖNETİM SİSTEMİ	38
ENVIRONMENTAL PERFORMANCE INDICATORS / ÇEVRESEL PERFORMANS GÖSTERGELERİ	38
ENVIRONMENTAL POLICY / ÇEVRE POLİTİKASI	38
ENVIRONMENTALLY PREFERABLE PURCHASING / TERCİH EDİLEBİLİR ÇEVRECİ SATINALMA	38
ENVIRONMENTAL PRODUCT DECLARATION – EPD / ÇEVRESEL ÜRÜN BEYANI	39
ENVIRONMENTAL RISK ASSESSMENT – ERA / ÇEVRESEL RİSK DEĞERLENDİRMESİ	39
ENVIRONMENTAL SUSTAINABILITY / ÇEVRESEL SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK	39
ENERGY SERVICE COMPANY - ESCO / ENERJİ HİZMET ŞİRKETİ-ENERJİ VERİMLİLİĞİ DANIŞMANLIK ŞİRKETİ	39
EUTROPHICATION / ÖTROFİKASYON	39
EXCHANGE INFORMATION REQUIREMENTS (EIR) / BİLGİ PAYLAŞIM GEREKSİNİMLERİ	40

İÇİNDEKİLER

F	41
FINAL ENERGY CONSUMPTION / NİHAİ ENERJİ TÜKETİMİ	41
FINAL ENERGY INTENSITY / NİHAİ ENERJİ YOĞUNLUĞU	41
FIRST PARTY CERTIFICATION / BİRİNCİ TARAF BELGELENDİRME	41
FIRST, SECOND, AND THIRD PARTY / BİRİNCİ, İKİNCİ VE ÜÇÜNCÜ TARAF	41
FOSSIL FUELS / FOSİL YAKITLAR	41
FSC & PEFC CERTIFICATIONS / FSC & PEFC SERTİFİKALARI	41
FUNCTIONAL UNIT / İŞLEVSEL BİRİM	41
G	42
GEOHERMAL ENERGY / JEOTERMAL ENERJİ	42
GLOBAL WARMING / KÜRESEL ISINMA	42
GLOBAL WARMING POTENTIAL / KÜRESEL ISINMA POTANSİYELİ	42
GRAY WATER / GRİ SU	42
GREEN BELT / YEŞİL KUŞAK	42
GREEN BUILDING / YEŞİL BİNA	42
GREEN BUILDING COUNCIL / YEŞİL BİNA KONSEYİ	43
GREEN DESIGN / YEŞİL TASARIM	43
GREEN PURCHASING - PROCUREMENT / YEŞİL SATINALIM - TEDARİK	43
GREEN PUBLIC PROCUREMENT (GPP) / YEŞİL KAMU İHALESİ	43
GREEN ROOF / YEŞİL ÇATI	43
GREEN SEAL*	43
GREENFIELD LAND / BAKİR YEŞİL ALAN	44
GREENGUARD*	44
GREENHOUSE EFFECT / SERA ETKİSİ	44
GREENHOUSE GASSES / SERA GAZLARI	44
GROUND SOURCE HEAT PUMP / TOPRAK KAYNAKLI ISI POMPASI	44
HARMONIZATION / UYUMLAŞTIRMA	45
HARMONIZED STANDARDS / UYUMLAŞTIRILMIŞ STANDARTLAR	45
HAZARDOUS WASTE DISPOSAL (HWD) / TEHLİKELİ ATIK BERTARAFI	45
HEAT RECOVERY SYSTEM / ISI GERİ KAZANIM SİSTEMİ	45
HYBRID ENERGY SYSTEM / HİBRİT ENERJİ SİSTEMİ	45
H	45
I	46
ICLEI – INTERNATIONAL COUNCIL OF LOCAL ENVIRONMENTAL INITIATIVES / ULUSLARARASI YEREL ÇEVRE GİRİŞİM KONSEYİ	46
INDUSTRIAL IoT (IIoT) / ENDÜSTRİYEL IoT (IIoT)	46
INDUSTRIAL RECYCLE / ENDÜSTRİYEL GERİ DÖNÜŞÜM	46
INDUSTRIAL SYMBIOSIS / ENDÜSTRİYEL SİMBİYOZ	46

INDUSTRY FOUNDATION CLASSES (IFC) / IFC VERİ MODELİ VE FORMATI	46
INFORMATION DELIVERY MANUAL (IDM) / BİLGİ TESLİM KILAVUZU	47
INFORMATION MANAGEMENT / BİLGİ YÖNETİMİ	47
INFORMATION MANAGER / BİLGİ YÖNETİMİ UZMANI	47
INPUT-OUTPUT ANALYSIS / GİRİDİ-ÇIKTI ANALİZİ	48
INTERNAL RECYCLE / İÇ GERİ DÖNÜŞÜM	48
INTERNET OF THINGS (IoT) / NESNELERİN İNTERNETİ (IoT)	48
ISO – INTERNATIONAL ORGANIZATION FOR STANDARDIZATION / ULUSLARARASI STANDARDİZASYON ÖRGÜTÜ	48
ISO 14000	49
K	50
KEY PERFORMANCE INDICATOR (KPI) / ANAHTAR PERFORMANS GÖSTERGESİ (KPI)	50
KYOTO PROTOCOL / KYOTO PROTOKOLÜ	50
L	51
LANDFILL / KATI ATIK DEPOLAMA SAHASI	51
LANDFILL-FREE CERTIFICATION* / LANFILL - FREE SERTİFİKASYONU	51
LCA - LIFE CYCLE ASSESSMENT / YAŞAM DÖNGÜSÜ DEĞERLENDİRMESİ	51
LEED – LEADERSHIP IN ENERGY AND ENVIRONMENTAL DESIGN / ENERJİ VE ÇEVRE TASARIMINDA LİDERLİK	51
LEVEL OF DEVELOPMENT (LOD) / GELİŞİM SEVİYESİ	52
LOW IMPACT DEVELOPMENT – LID / DÜŞÜK ETKİLİ GELİŞME	52
LIFE CYCLE / YAŞAM DÖNGÜSÜ	52
LIFE CYCLE COST / YAŞAM DÖNGÜSÜ MALİYETİ	52
LIFE CYCLE INVENTORY / YAŞAM DÖNGÜSÜ ENVANTERİ	52
LOW-CARBON ENERGY SOURCE / DÜŞÜK-KARBONLU ENERJİ KAYNAĞI	53
LOW OR ZERO CARBON TECHNOLOGY (LZC) / DÜŞÜK VEYA SIFIR KARBON TEKNOLOJİSİ (LZC)	53
LOW-E GLAZING / LOW-E CAM	53
LOW IMPACT DEVELOPMENT (LID) / DÜŞÜK ETKİLİ GELİŞME	53
M	54
MASTER INFORMATION DELIVERY PLAN (MIDP) / ANA BİLGİ TESLİM PLANI	54
MECHANICAL VENTILATION WITH HEAT RECOVERY / ISI GERİ KAZANIMLI MEKANİK HAVALANDIRMA	54
MER (MATERIALS FOR ENERGY RECOVERY) / ENERJİ GERİ KAZANIMI MALZEMELERİ	54
MFR (MATERIALS FOR RECYCLING) / GERİDÖNÜŞÜM MALZEMELERİ	54

İÇİNDEKİLER

MATERIAL INPUT PER UNIT SERVICE (MIPS) / BİRİM HİZMET BAŞINA MALZEME GİRDİSİ	55
MODEL VIEW DEFINITION (MVD) / MODEL GÖRÜNÜMÜ TANIMI	55
MULTI-ATTRIBUTE / ÇOKLU-NİTELİK/ÖZNİTELİK	55
N	56
NEARLY ZERO ENERGY BUILDING (nZEB) / YAKLAŞIK SIFIR ENERJİ BİNA (nZEB)	56
NEGAWATT / NEGATİF WATT	56
NET PRESENT VALUE (NPV) / NET BUGÜNKÜ DEĞER (NBD)	56
NET ZERO BUILDING (netZEB) / SIFIR ENERJİ BİNA (netZEB)	56
O	57
OCCUPATIONAL HEALTH AND SAFETY (OHS) / İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ (İSG)	57
ODP (OZONE DEPLETION POTENTIAL) / OZON İNCELTME POTANSİYELİ	57
OFF THE GRID / ŞEBEKEDEN BAĞIMSIZ	57
openBIM / openBIM	57
OPEN-LOOP RECYCLING / AÇIK ÇEVİRİM GERİ DÖNÜŞÜM	58
OPERATIONAL TECHNOLOGY (OT) / OPERASYONEL TEKNOLOJİ (OT)	58
ORGANIC / ORGANİK	58
ORGANIZATIONAL INFORMATION REQUIREMENTS (OIR) / KURUMSAL BİLGİ GEREKSİNİMLERİ	58
OVERSHOOT DAY / LİMİT AŞIMI GÜNÜ	58
P	59
PASSIVE HOUSE / PASİF EV	59
PASSIVE HOUSE CERTIFICATION / PASİF EV SERTİFİKASYONU	59
PCR (PRODUCT CATEGORY RULES) / ÜRÜN KATEGORİ KURALLARI	59
PERE (USE OF RENEWABLE PRIMARY ENERGY EXCLUDING RESOURCES USED AS RAW MATERIALS) / HAMMADDE KAYNAĞI OLARAK KULLANILMAYAN YENİLENEBİLİR BİRİNCİL ENERJİ KAYNAĞI TÜKETİMİ	59
PERM (USE OF RENEWABLE PRIMARY ENERGY RESOURCES USED AS RAW MATERIALS) / YENİLENEBİLİR BİRİNCİL ENERJİ KAYNAKLARININ (MATERYAL KULLANIMI) HAMMADDE OLARAK KULLANILMASI	60
PERT (TOTAL USE OF RENEWABLE PRIMARY ENERGY RESOURCES) / TOPLAM YENİLENEBİLİR BİRİNCİL ENERJİ KAYNAĞI TÜKETİMİ	60
PENRE (USE OF NON/RENEWABLE PRIMARY ENERGY EXCLUDING RESOURCES USED AS RAW MATERIALS) / HAMMADDE KAYNAĞI OLARAK KULLANILAMAYAN YENİLENEMEYEN BİRİNCİL ENERJİ TÜKETİMİ	60

PENRM (USE OF NON/RENEWABLE PRIMARY ENERGY RESOURCES USED AS RAW MATERIALS) / HAMMADDE KAYNAĞI OLARAK KULLANILAN YENİLENEMEYEN BİRİNCİL ENERJİ TÜKETİMİ	60
PENRT (TOTAL USE OF NON/RENEWABLE PRIMARY ENERGY RESOURCES) / TOPLAM YENİLENEMEYEN BİRİNCİL ENERJİ KAYNAĞI TÜKETİMİ	60
POCP (FORMATION POTENTIAL OF TROPOSPHERIC OZONE PHOTOCHEMICAL OXIDANTS) / FOTOKİMYASAL OKSİDASYON OLUŞMA POTANSİYELİ	61
PERSISTENT ORGANIC POLLUTANT (POP) / KALICI ORGANİK KİRLİTİCİLER (KOK)	61
PHOTOVOLTAIC CELL / FOTOVOLTAİK HÜCRE	61
PIM (PROJECT INFORMATION MODEL) / PROJE BİLGİ MODELİ	61
POLLUTION PREVENTION / KİRLİLİĞİN ÖNLENMESİ	62
POSITIVE ENERGY BUILDING / POZİTİF ENERJİLİ BİNA	62
POST-CONSUMER MATERIALS / TÜKETİCİ SONRASI MALZEMELER	62
POZZOLAN / PUZOLAN	62
PRE - AND POST-MARKET CERTIFICATION / PAZAR ÖNCESİ VE SONRASI SERTİFİKASI	62
PRE - CONSUMER MATERIALS / TÜKETİCİ ÖNCESİ MALZEMELER	62
PRIMARY ENERGY CONSUMPTION / BİRİNCİL ENERJİ TÜKETİMİ	63
PRIMARY ENERGY INTENSITY / BİRİNCİL ENERJİ YOĞUNLUĞU	63
PRODUCT ENVIRONMENTAL CRITERIA / ÜRÜN ÇEVRE KRİTERLERİ	63
PRODUCT DATA SHEET (PDS) / ÜRÜN BİLGİ DOSYASI (PDS)	63
PRODUCT STEWARDSHIP / ÜRÜN SORUMLULUĞU	63
PURCHASING POWER PARITY / SATINALMA GÜCÜ PARİTESİ	64
PV – PHOTOVOLTAIC / FOTOVOLTAİK	64
R	65
REACH -REGISTRATION, EVALUATION, AUTHORISATION AND RESTRICTION OF CHEMICAL SUBSTANCES / KİMYASAL MADDELERİN KAYDI, DEĞERLENDİRİLMESİ, İZİNİ VE KISITLAMALARI	65
REALITY CAPTURE / GERÇEKLİK-FİİLİYAT KAYIDI	65
RECYCLABLE / GERİ DÖNÜŞTÜRÜLEBİLİR	65
RECYCLED CONTENT / GERİ DÖNÜŞTÜRÜLMÜŞ İÇERİK	65
RECYCLING / GERİ DÖNÜŞÜM	65
REFURBISH / YENİLEMEK	65
REHABILITATION / REHABİLİTASYON-İYİLEŞTİRME	66
RE-MANUFACTURING / YENİDEN ÜRETİM	66
RENEWABLE ENERGY / YENİLENEBİLİR ENERJİ	66
RENEWABLE ENERGY CERTIFICATE (REC) / YENİLENEBİLİR ENERJİ BELGESİ (REC)	66

İÇİNDEKİLER

RENEWABLE RESOURCE / YENİLENEBİLİR KAYNAK	66
RENOVATION / YENİLEME-ONARIM-TAMİRAT	66
RESIDUAL VALUE / GERİ KALAN DEĞERİ	66
RESPONSIBLE SOURCING / SORUMLU KAYNAK KULLANIMI	67
RETROFITTING / GÜÇLENDİRME	67
REUSEABLE / YENİDEN KULLANILABİLİR	67
REVERSIBLE BUILDING / GERİ DÖNÜŞÜMLÜ BİNA	67
S	68
SEARCH ENGINE MARKETING (SEM) / ARAMA MOTORU PAZARLAMASI (SEM)	68
SEARCH ENGINE OPTIMIZATION (SEO) / ARAMA MOTORU OPTİMİZASYONU (SEO)	68
SEASONAL ENERGY EFFICIENCY RATIO (SEER) / MEVSİMSSEL ENERJİ VERİMLİLİK ORANI (SEER)	68
SECOND PARTY CERTIFIED OR VERIFIED / İKİNCİ BİR TARAFÇA ONAYLANMIŞ VEYA DOĞRULANMIŞ	68
SMART BUILDING / AKILLI BİNA	68
SMART CITY / AKILLI ŞEHİR	68
SMART GRID / AKILLI ŞEBEKE	69
SMART GROWTH / AKILLI BÜYÜME	69
SOLAR ENERGY / GÜNEŞ ENERJİSİ	69
SPECIFIC ENERGY CONSUMPTION / SPESİFİK-ÖZGÜL ENERJİ TÜKETİMİ	69
SPECIFICATIONS / ÜRÜN KATEGORİ ŞARTNAMESLERİ	69
SUPPLY CHAIN MANAGEMENT / TEDARİK ZİNCİRİ YÖNETİMİ	69
SURFACE WATER MANAGEMENT SYSTEM / YÜZEY SUYU YÖNETİM SİSTEMİ	70
SUSTAINABILITY INDICATORS / SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK GÖSTERGELERİ	70
SUSTAINABILITY REPORT / SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK RAPORU	70
SUSTAINABLE BUILDING MANAGEMENT / SÜRDÜRÜLEBİLİR BİNA YÖNETİMİ	70
SUSTAINABLE BUILDINGS ASSESSMENT / SÜRDÜRÜLEBİLİR BİNALARIN DEĞERLENDİRMESİ	70
SUSTAINABLE CONSTRUCTION / SÜRDÜRÜLEBİLİR İNŞAAT (YAPIM)	70
SUSTAINABLE PROCUREMENT / SÜRDÜRÜLEBİLİR İHALELER (SATIN ALMA)	71
SUSTAINABLE MANUFACTURING / SÜRDÜRÜLEBİLİR ÜRETİM	71
SUSTAINABLE MATERIALS MANAGEMENT (SMM) / SÜRDÜRÜLEBİLİR MALZEME YÖNETİMİ (SMM)	71
SUSTAINABLE TREE SPECIES / SÜRDÜRÜLEBİLİR AĞAÇLAR	71
T	72
TASK INFORMATION DELIVERY PLAN (TIDP) / GÖREV/TESLİM EKİBİ BİLGİ TESLİM PLANI	72

THERMAL INSULATION / ISI YALITIMI	72
THIRD PARTY CERTIFIED OR VERIFIED / ÜÇÜNCÜ BİR TARAFCA ONAYLANMIŞ VEYA DOĞRULANMIŞ	72
TIPPING POINT / KIRILMA NOKTASI	72
TON OIL EQUIVALENT (TOE) / TON EŞDEĞER PETROL (TEP)	72
TRANSPARENCY / ŞEFFAFLIK	72
TRIPLE BOTTOM LINE / ÜÇLÜ BİLANÇO	72
U	73
UPCYCLE / İLERİ DÖNÜŞÜM	73
URBAN HEAT ISLAND EFFECT / KENTSEL ISI ADASI ETKİSİ	73
URBAN RENEWAL / KENTSEL DÖNÜŞÜM	73
USGBC (UNITED STATES GREEN BUILDING COUNCIL) / AMERİKA YEŞİL BİNALAR KONSEYİ	73
USE OF NET FRESH WATER (FW) / TEMİZ SU TÜKETİMİ	73
V	74
VERIFICATION / DOĞRULAMA	74
VOC - VOLATILE ORGANIC COMPOUNDS / UÇUCU ORGANİK BİLEŞİKLER	74
VOLUNTARY CONSENSUS STANDARDS / GÖNÜLLÜ MUTABAKAT STANDARTLARI	74
VOLUNTARY CONSENSUS STANDARDS BODIES / GÖNÜLLÜ MUTABAKAT STANDART KURUMLARI	74
W	75
WASTE / ATIK	75
WASTE MANAGEMENT / ATIK YÖNETİMİ	75
WASTE REDUCTION / ATIK AZALTMA	75
WASTE-TO-ENERGY / ATIKTAN ENERJİ	75
WASTE-TO-PROFIT / ATIKTAN KAR	75
WATER FOOTPRINT / SU AYAK İZİ	75
Z	76
ZERO WASTE / SIFIR ATIK	76
KAYNAKLAR	77

#

4D

Dördüncü modelleme boyutu (4D), “3D + zaman” ifade eder. Yani, Model Çizelgelerine Yapı Zaman Planlamasına izin vermek için zaman eklendiğinde, bir model veya modelleme iş akışı 4D olarak kabul edilir.

5D

Beşinci modelleme boyutu (5D) “4D + maliyet” anlamına gelir. Yani, bir model (veya modelleme iş akışı), maliyet BIModels ve Model Bileşenleri içine bağlandığında / gömüldüğünde 5D olarak kabul edilir. 5D, Maliyet Tahminlerinin oluşturulması ve Hedef Değer Tasarımının uygulanması amacıyla kullanılır.

ABIOTIC / ABİYOTİK

Biyolojik olmaktan çok fiziksel, yani türetilmemiş canlı organizmalar.

ABIOTIC DEPLETION POTENTIAL FOR NON / FOSSIL RESOURCES (ADPe) / KAYNAK TÜKETİM OLUŞUMU POTANSİYELİ (Fosil Olmayan Kaynaklardan)

ADPe, “abiyotik kaynakların ve maddenin azlığı için potansiyel” anlamına gelir ve hammadde kıtlığını tanımlayan ADP kategorisi için iki parametreden biri.

ABIOTIC DEPLETION POTENTIAL FOR FOSSIL RESOURCES (ADPf) / KAYNAK TÜKETİM OLUŞUMU POTANSİYELİ (Fosil Kaynaklardan)

ADPf, ADP kategorisi için ham maddelerin kıtlığı tanımlayan iki parametreden biridir. Bu malzemelerin birim megajoule (MJ) ile kalorifik değerinin fiziksel özelliği, bu çevre kategorisinin eşdeğeri olarak kullanılır.

ACIDIFICATION POTENTIAL (AP) / ASİDİFİKASYON POTANSİYELİ

Asidifikasyon, asitleştirici maddelerin toprak, yeraltı suyu, yüzey suyu, organizmalar, ekosistemler ve malzemeler üzerinde yarattığı toksik etkiyi ifade eden etki kategorisidir. Sülfürik asit (H_2SO_4) ve kükürt dioksit (SO_2), yanma süreçleri arasında bir hava kirletici oluşturulmaktadır. Bu “asit yağmuru” olarak adlandırılır ve yerleşik metal veya taş korozyonuna sebep olarak bina ve ekosistemlerin yanında büyük zarara neden olabilir.

ACCREDITATION / AKREDİTASYON

Piyasadaki ürünün ya da hizmetin, piyasanın talep ettiği şartlara, standartlara, yönetmeliklere uygunluğunu göstermek üzere o ürün veya hizmet için ilgili kurum ve kuruluşlar tarafından yapılan deney, analiz, muayene ve belgelendirme işlemleri.

ACOUSTIC PERFORMANCE / AKUSTİK PERFORMANS

Binanın, havadaki dıştan içe veya tersi gürültüyü ve/veya zeminler, duvarlar ve tavanlar arasındaki darbe sesi iletimini iyileştirme veya en aza indirme becerisi.

ACQUISITION COST / ELDE ETME MALİYETİ

Tüm işlem maliyetleri de dahil olmak üzere ödenen bedel.

ADAPTABLE BUILDING / UYARLANABİLİR YAPI

Başlangıçta planlanmamış olan kullanımlara uyum sağlamak için, zaman içerisinde istendiğinde, kolayca dönüştürülebilir şekilde tasarlanmış bina.

ADAPTATION TO CLIMATE CHANGE / İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNE UYUMLULUK

İnsan ırkının iklim değişikliğinin etkileri ile başa çıkmasına yardımcı olmak için yeni stratejiler, politikalar, teknolojiler, malzemeler ve yöntemler tasarlamak için gereken kolektif çaba.

AFFORESTATION / AĞAÇLANDIRMA

Kayıtlı tarihte hiçbir zaman orman bulunmayan arazilerde yeni ormanların ekilmesi.

AGENDA 21 / GÜNDEM 21

Birleşmiş Milletler (BM) tarafından yürütülen ve 21. yüzyılın sorunları ile mücadele etmeyi amaçlayan bir küresel eylem programı. Gündem 21 (Agenda 21) gezegenimizin sürdürülebilir kalkınmasını sağlamak için bu yüzyıl boyunca gerçekleştirilecek bir "yapılacaklar listesi" ve aslında kapsamlı bir eylem planı.

AIR CHANGES PER HOUR / SAATLİK HAVA DEĞİŞİMİ

Bir kapalı alandaki havanın her saat taze (veya klimalı) hava ile kaç kez değiştirildiğinin sayısı.

AIR CONDITIONING / İKLİMLENDİRME**(Heating ventilating and air conditioning -HVAC)**

Termal ve nem koşullarını optimize etmek için mekanik yardımcı ısıtma, soğutma ve havalandırma.

AIR INFILTRATION / HAVA SIZINTISI

Kapı ve pencere çerçevelerindeki küçük çatlaklar vasıtasıyla binaya sızan hava.

AIR LEAKAGE / HAVA KAÇAĞI

Bir binadan bayat havayı atan ya da temiz havayı getiren belirli ve planlı bir amaç için olmayan havanın kontrolsüz hareketi.

AIR SOURCE HEAT PUMP / HAVA KAYNAKLI ISI POMPASI

Bir binayı ısıtmak için dış havadan (bir buzdolabının içinden ısıyı alması gibi) ısıyı ayıklayan pompa.

AIRTIGHTNESS / BİNALARDA HAVA SIZDIRMAZLIĞI

Bina dış kabuğundaki kontrol dışı hava sızıntı noktalarından kaynaklanan küf, yoğuşma gibi oluşumların engellenmesi, iç mekan hava kalitesinin düşmemesi ve ısı yalıtım malzemesinin korunması adına tasarım ve uygulamada alınan önlemler sonucunda sağlanan ve sızdırmazlık (bkz. Blower Door Test) ile ölçülen değer.

ALTERNATIVE FUELS / ALTERNATİF YAKITLAR

Doğalgaz (propan, sıvılaştırılmış doğal gaz, metanol gibi) veya biyokütle ürünleri (etanol) gibi klasik yakıtların dışındaki ulaşımda kullanılan yakıtlar.

ANNUAL ENERGY PERFORMANCE / YILLIK ENERJİ PERFORMANSI

Binanın yıllık ortalama birincil enerji tüketimi.

ANTHROPOGENIC EMISSION / ANTROPOJENİK EMİSYON

İnsan kaynaklı faaliyetler sonucu oluşan emisyon.

ASSET INFORMATION MODEL (AIM) / VARLIK BİLGİ MODELİ

Varlık yönetimini ve bina, tesis veya altyapılarında bulunan varlıkların işletilmesini desteklemek için gerekli tüm bilgileri derleyen bir modeldir - görsel üç boyutlu bilgilerle birlikte, varlıkları temsil eden elemanlara iliştilmiş, ilgili dokümanlar ve bilgiler barındırır. Model tek bir varlıkla veya tüm bir varlık portföyü kapsayabilir. Mevcut varlık bilgi sistemlerinden, yeni bilgilerden veya yeni inşaat için oluşturulan bir Proje Bilgi Modelindeki (PIM) bilgilerden bir Varlık Bilgi Modeli (AIM) oluşturulabilir. Bir Varlık Bilgi Modeli üç boyutlu modellere iliştilmiş - orijinal tasarım bilgileri, mülkiyet bilgileri, bakım onarım talimatları, kullanım kılavuzları, yedek parça listeleri, operasyonel performans bilgileri gibi birçok bilgi barındırabilir.

ASSET INFORMATION REQUIREMENTS (AIR) / VARLIK BİLGİ GEREKSİNİMLERİ

Varlıkların kullanımı boyunca gereken tüm bilgileri derlendiği Varlık Bilgi Modeli (AIM) bünyesinde belirlenen sınıflandırma kullanılarak derlenmesi istenilen bilgiler Varlık Bilgi Gereksinimleri'nde (AIR) tanımlanır. Varlık Bilgi Gereksinimleri, proje şartnamesinin bir parçası olarak hazırlanan Bilgi Paylaşım Gereksinimlerin (EIR) oluşturulması için kullanılır.

ATTRIBUTE / NİTELİK-ÖZNİTELİK

Bir ürünün veya hizmetin çevreye veya insan sağlığına kısa veya uzun vadeli etkileri. Ör: Biyolojik olarak parçalanabilirlik, geri dönüşebilirlik, tehlikeli atık, kanserojen etkiler, vb.

AUDIT / DENETİM-ETÜT

Bir kuruluşun faaliyetlerinin ve işlemlerinin hedeflere, bütçelere, kurallara ve standartlara uygun olarak yürütülmesini ya da işlemlerini güvence altına almak üzere, incelenmesi ve düzenli aralıklarla düzeltici önlemi gerektirebilecek sapmaların belirlenmesi.

AUDITOR / DENETÇİ

Denetim yapmak için gerekli bilgiye, beceriye ve yetkiye sahip kişi.

BENEFIT / FAYDA

Çevresel, ekonomik veya sosyal olarak sağlanan olumlu sonuç.

BUILDING INFORMATION MODELING (BIM) / YAPI BİLGİ MODELLEMESİ (BIM)

Yapı Bilgisi Modellemesi, bir inşaat projesi veya yapılar hakkında, öğelerin, özellikleri ve ilgili bilgilerin de ilişkilendirilebildiği, üç boyutlu grafiksel gösterimleri sunar. Tasarım ve inşaattan başlayarak, binanın yaşam döngüsü boyunca farklı paydaşların bilgileri oluşturması, yönetmesi ve kullanması için gerekli süreçlerin tümüdür. Bu sürecin en önemli çıktılarından biri inşa edilen varlığın her yönünün sayısal olarak tanımlanmasıdır.

BIM COLLABORATION FORMAT (BCF) / YAPI BİLGİ MODELLEMESİ (BIM) İŞBİRLİĞİ FORMATI

BIM İşbirliği Formatı (BCF), proje ortakları tarafından farklı BIM uygulamalarıyla hazırlanan IFC modellerinin üzerinden tasarım ve koordinasyon sorunlarının paylaşım ve değerlendirilmesini ve belgelendirilmesini sağlar. Modellerdeki sorunların ve koordinasyonun takibinde kullanılan yazılımlar üzerinden, paydaşlar arasında verilerin aktarıldığı ve saklandığı veri formatıdır. Temelinde XML veri formatı kullanarak, her tespitin metni, IFC modelindeki koordinatı, ilgili elemanların GUID etiketleriyle görselleri PNG formatında saklanır. Bu yolla verilerin yazılımlardan bağımsız bir şekilde takibinin yapılması ve paylaşılması sağlanır. Paydaşlar arasında BCF formatındaki dosya üzerinde yapılan takiplerin durumu proje boyunca güncellenir.

BIM COORDINATOR / YAPI BİLGİ MODELLEME UYGULAMA UZMANI

Tasarım ve/veya projedeki Yapı Bilgi Modelleme (BIM) kapsamında icra ve koordinasyonu sağlar. Genel hatlarıyla görevleri şunlardır:

- BIM süreçlerin ve protokollerin uygulanmasını sağlar
- BIM süreçlerine ve protokollerine uygun BIM çıktıların düzenlenmesini sağlar
- Paydaşlara gerektiğinde BIM eğitimi verir
- Diğer proje paydaşları tarafından oluşturulan BIM modelleri arasında koordinasyon çalışmalarını yürütür
- Üretilen BIM çıktılarının kalite kontrollerini yapar
- Modeller ve verileriyle gerekli raporlamaları yapar
- BIM çıktılarıyla proje ihtiyaçlarına yönelik sunum hazırlayıp; bilgi ve görsel sağlar
- BIM model üretimiyle model çıktıların planlamasını yapar

BIM EXECUTION PLAN (BEP) / YAPI BİLGİ MODELLEMESİ (BIM) UYGULAMA PLANI

Yapı Bilgi Modellemesi (BIM) Uygulama Planı, Yapı Bilgi Modellemesi (BIM) uygulanan her projede kullanılan uygulamaları ve süreçleri detaylandırmak için gerekli bir belgedir. Tüm paydaşların ortak bir anlayış ile çalışabilmesi ve süreçlere uygun modellerin üretilebilmesini sağlamak için proje boyunca ihtiyaç duyulan tüm değişikliklere uygun güncellenmesi gereken bir belgedir. Projenin tasarım veya inşaat aşamasında, model hazırlayarak süreçlere dahil olan tüm paydaşların (mimar, müşavir, ana yüklenici, alt-yüklenici vb.) kendi kapsam ve süreçlerini tanımlamak için varsa işveren tarafından veya proje için hazırlanan referans Yapı Bilgi Modellemesi Uygulama Planına uygun ayrı ayrı birer uygulama planı hazırlanması tercih edilebilir.

BIM MANAGER / YAPI BİLGİ MODELLEME YÖNETİM UZMANI

Tasarım ve/veya projedeki Yapı Bilgi Modelleme (BIM) kapsamını belirler ve icra edilmesi için gerekli kurgu, ekip, donanımı, yazımı ve süreçlerini kurgular ve yönetir. Genel hatlarıyla görevleri şunlardır:

- BIM süreçlerini ve protokollerini belirler ve uygun dokümanları düzenler
- Paydaşlarla beraber süreçleri belirler ve uygulanmasını sağlar
- Uygulanan BIM süreçlerin yasal ve sözleşmesel sorumluluklarını takip eder
- Paydaşlara gerektiğinde BIM eğitimi sağlar
- Süreçlerin işlemesi için gerekli toplantıları düzenler
- Üretilen BIM çıktıların kalite kontrol sağlamak ve/ya süreçlerini takip eder
- BIM çıktılarıyla sunum hazırlayıp; bilgi ve görsel sağlar
- BIM model üretimiyle model çıktıların planlamasını yapar

BIM MODELER / YAPI BİLGİ MODELLEME UZMANI

Tasarım ve/veya projedeki Yapı Bilgi Modelleme (BIM) kapsamında veri düzenler ve modelleme yapar. Genel hatlarıyla görevleri şunlardır:

- BIM süreçlerine ve protokollerine uygun modelleme yapar
- Paydaşlara gerektiğinde BIM eğitimi verir
- Paydaşlarla BIM çıktılarıyla koordinasyon için gerekli çalışmaları yapar
- Üretilen BIM çıktılarının kalite kontrollerini yapar
- BIM çıktılarıyla proje ihtiyaçlarına yönelik bilgi ile sunum ve raporlama için görseller hazırlar
- Model içeriklerini hazırlar

BIOCONCENTRATION FACTOR / BİYOKONSANTRASYON FAKTÖRÜ

Yaşayan canlı organizma (mg/kg) madde konsantrasyonunun çevrede yaşayan canlı bir organizma (mg/l su içeren ortamlarda) içindeki madde konsantrasyonuna oranı.

BIODIESEL / BİYODİZEL

Kanola, ayçiçek, soya, aspir gibi yağlı tohum bitkilerinden elde edilen yağların veya hayvansal yağların bir katalizör eşliğinde bir alkol ile (metanol veya etanol) reaksiyonu sonucunda açığa çıkan ve yakıt olarak kullanılan bir ürün. (Evsel kızartma yağları ve hayvansal yağlar da biyodizel hammaddesi olarak kullanılabilir.) Dizel motorlarda herhangi bir değişiklik yapmadan veya çok az değişiklikle genellikle dizel yakıt ile karıştırılarak ya da saf olarak kullanılan yakıt.

BIOFUELS / BİYO YAKITLAR

İçeriklerinin hacim olarak en az yüzde 80'ni son on yıl içerisinde toplanmış canlı organizmalardan elde edilmiş her türlü yakıt.

BIOGAS / BİYOGAZ

Organik bazlı atık/artıkların oksijensiz ortamda (anaerobik) fermantasyonu sonucu ortaya çıkan renksiz - kokusuz, havadan hafif ve bileşiminde organik maddelerin bileşimine bağlı olarak yaklaşık; yüzde 40-70 metan, yüzde 30-60 karbondioksit, yüzde 0-3 hidrojen sülfür ile çok az miktarda azot ve hidrojen bulunan bir gaz karışımı.

BIOMASS / BİYOKÜTLE

Bitkilerin ve canlı organizmaların kökeni olarak ortaya çıkan biyokütle, genelde güneş enerjisini fotosentez yardımıyla depolayan bitkisel organizmalar olarak adlandırılır ve yenilenebilir enerji kaynakları arasında yer alır. Enerji üretmek amaçlı, orman kökenli, tarımsal kökenli (hayvansal ve bitkisel kaynaklar), endüstriyel ve kentsel kökenli şeklinde gruplandırılabilir. Bitkisel kaynaklar; kanalizasyon, belediye çöplükleri ve endüstriyel atıklardan elde edilir.

BLOCKCHAIN / BLOK ZİNCİRİ

Bir blockchain, işlemlerin bir dijital defterini oluşturmayı ve dağıtılmış bir bilgisayar ağı arasında paylaşmayı mümkün kılan bir veri yapısıdır. Ağdaki her bir katılımcının, merkezi bir otoriteye [WSJ] ihtiyaç duymadan, defterin güvenli bir şekilde işlenmesine izin vermek için şifreleme kullanır. Blockchain, bu değişiklikler ve takas işlemleri dijital işlemler olarak düşünüldüğünden, BIModels içindeki değişiklikleri ve takas işlemlerini yönetmek ve doğrulamak için kullanılabilir.

BLOWER DOOR TEST / SIZDIRMAZLIK TESTİ

Blower Door ile yapının sızdırmazlığını ölçmek ve sızıntı yerlerini tespit etmek için kapı pervazına fan kapısı monte edilir ve fan ayarlanır. Montaj çerçeveleri ile sıkıca kapanmış olan yapının basıncı, değişken hızlı fan yardımıyla ölçülebilir. Böylelikle yapının içindeki ve dışındaki basınç farkı ile sızdırmazlık test edilir.

BPIE - BUILDING PERFORMANCE INSTITUTE / BİNA PERFORMANS ENSTİTÜSÜ

Kar amacı gütmeyen ve bağımsız olarak bina sektörünü enerji performansı konusunda bilgi paylaşımını ve ilgili politikaları geliştirmeyi amaçlayan kurum.

BREEM – BRE ENVIRONMENTAL ASSESSMENT METHOD / ÇEVRESEL DEĞERLENDİRME YÖNTEMİ

1990 yılında İngiltere’de BRE (Building Research Establishment) tarafından yayınlanan sürdürülebilir tasarım, enerji verimliliği, iç ortam kalitesi, doğal kaynakların korunması ve atıkların azaltılması gibi çevresel faktörleri göz önünde bulundurarak bir binanın çevresel performansının değerlendirme yöntemidir.

BROWNFIELD LAND / KAHVERENGİ (BOZ) ALAN

Daha önce yapılaşmış veya toprak durumunu değiştiren amaçlar için kullanılmış, geliştirme için tekrar kullanılabilir olan arazi.

BUILDING CODES / BİNA KODLARI

Amerika Birleşik Devletleri ve Avrupa Birliği’nde mevcut olan binaların minimum performans standartlarını gösteren yasal düzenlemeler.

BUILDING SECTOR / BİNA SEKTÖRÜ

Yapı sektörünün inşaat ve altyapı ile birlikte 3 ana bileşeninden biri; konutlar, ticari ve hizmet binaları ile kamu binalarından oluşmaktadır.

buildingSMART / buildingSMART

Dünya çapında yapı sektörünün kullanımına yönelik açık ve uluslararası veri standartları geliştirmek yoluyla endüstrinin sayısal dönüşümünde öncülük eden açık, tarafsız ve uluslararası kar amacı gütmeyen bir organizasyondur. İlk olarak 1995 yılında kuruldu. Geliştirdiği Industry Foundation Classes (IFC) standardı, Uluslararası Standartlar Teşkilatı (ISO) tarafından 2012 yılında onaylanarak, 2013 yılında ISO statüsüne kavuştu. BIM, verilerin kavramsal yapısı ile yazılımlar arası veri alışverişini IFC standardı ile tanımlanmaktadır. buildingSMART, ISO ile ilintili olarak IFC Standartları ailesi ile ilgili Teknik Alt Komite'ye başkanlık eder. Ayrıca Open Geo-Spatial Consortium (OGC) ile ortak bir kuruluştur. Yine bu konularda CEN (European Committee for Standardization) gibi dünyada şartnameleri oluşturan kurumlarla yakın çalışmalar yürütmektedir.

buildingSMART DATA DICTIONARY (bSDD) / buildingSMART VERİ SÖZLÜĞÜ

İnşaat sektörü için ISO 12006-3 ontolojisi kullanılarak, BIM modellerinde kullanılacak varlıkları ve bu varlıkların özelliklerinin tanımlandığı standart bir kütüphanedir. Sektördeki varlıkları herhangi bir dilden bağımsız, açık ve evrensel olarak tanımlayabilmek için kullanılır. Proje paydaşları mimarların, mühendislerin, müşavirlerin, mal sahiplerinin ve işletmecilerin ile dünyanın dört bir yanındaki inşaat malzeme üreticilerin ve tedarikçilerinin ürün bilgilerini paylaşmalarını sağlar. bSDD, kapsamlı olarak varlıkların modellenmesi ve verilerin doğrulanması yoluyla farklı kullanıcılar ve uygulamalar arasında eşleştirmeyi kolaylaştırarak maliyetleri düşürür ve kaliteyi artırmayı amaçlar.

BY-PRODUCT / YAN ÜRÜN

Bir üretim sürecinde ya da kimyasal bir reaksiyonda ortaya çıkan ikincil ürün.

CARBON / KARBON

Atom numarası 6, simgesi C olan element. Doğada serbest (Elmas, Grafit) ve kimyasal bağlı olarak minerallerde, bitkisel ve hayvansal organizmalarda bulunur. Karbondioksit (CO₂), metan (CH₄) gibi içeriğinde yer aldığı maddeleri ortak bir birim altında toplamak için de kullanılır.

CARBON CALCULATOR / KARBON HESAPLAYICISI

Projenin iklim değişikliği ya da karbon ayak izi üzerindeki etkisini değerlendirmek üzere bir tasarımcı ya da mühendis tarafından kullanılan yöntembilim (metodoloji).

CARBON CREDITS / KARBON KREDİSİ

Herhangi bir kuruma, bir ton CO₂ karşılığında buna eşdeğer verilen sera gazı salım hakkı. Sera gazı salımlarını düşürmek amaçlı kredilere verilen rakamsal bir değer.

CARBON CYCLE / KARBON DÖNGÜSÜ

Biyosfer, pedosfer, jeosfer, hidrosfer ve yeryüzü atmosferi arasında karbonun değiştirildiği biyojeokimyasal döngü.

CARBON EMISSION / KARBON SALIMI

Fosil yakıtların yakılması sonucunda ortaya çıkan karbon içerikli gaz salımları.

CARBON FOOTPRINT / KARBON AYAKİZİ

Bir kişi, kurum, ürün veya aktiviteden kaynaklanan ve doğaya salınan, karbondioksit ve diğer sera gazı salımlarının toplam miktarı.

CARBON NEUTRAL / KARBON NÖTR

Atmosfere sıfır karbondioksit salımı yapan kişi, kurum veya aktiviteler için kullanılan terim.

CARBON OFFSETING / KARBON DENKLEŞTİRME

Karbon kredisi satınalma yoluyla kendi salım değerlerini sıfırlama.

CARBON SEQUESTRATION / KARBON SEKESTRASYON (AYIRMA)**[Carbon capture and storage (CCS) / Karbon yakalama ve depolama]**

Fosil kaynaklı karbon salımların kimyasal bağıylaıcılarla tutulması ile ya da direkt olarak eski petrol yataklarına kanalizasyonla edilmesi ile depolanması.

CERTIFICATION / SERTİFİKASYON

Üçüncü taraf denetleme kuruluşu tarafından ürün, süreç veya personelin belirli şartları yerine getirdiğini onaylama ve belgelendirme işlemi.

CERTIFIED EMISSION REDUCTION / SERTİFİKALANDIRILMIŞ SALIM AZALTIMI

Kyoto Protokolü tarafından tanımlanan temiz kalkınma mekanizması (Clean Development Mechanism CDM) projelerinin çıktıları.

CERTIFIED ENVIRONMENTAL PROFILING (CEP) / SERTİFİKALI ÇEVRESEL PROFİLLENDİRME (CEP)

Yaşam döngüsü boyunca bir yapı malzemesiyle ilişkili çevresel etkileri tanımlamak ve değerlendirmek için yöntem (çıkartım, işleme, kullanım ve bakım ve nihai bertaraf).

CERTIFIER / BELGELENDİRME KURULUŞU

Bir standarda, yönetmeliğe veya belirli kriterlere göre kişinin, kurumun, ürünün veya aktivitenin uygunluğunu değerlendiren, uygun bulması durumunda belgelendiren kuruluş.

CHAIN OF CUSTODY / GÖZETİM ZİNCİRİ

Bir ürünün veya malın eko-etiket kriterlerini karşılayıp karşılamadığını ve izlenebilir olup olmadığını belirlemek için tedarik zincirini takip etmek.

CHARACTERISATION / NİTELEME

Etki değerlendirmesi sırasında bir eko/denge hesaplanırken kaydedilen her bir çevresel etki kategorisi, bir veya daha fazla performans göstergesi tarafından tanımlanır. Performans göstergesi değerlerinin hesaplanması da nitelendirme olarak adlandırılır.

CEN/TC 350 (TECHNICAL COMMITTEE FOR THE STANDARDIZATION FOR SUSTAINABILITY OF CONSTRUCTION WORKS) / CEN / TC 350 (SÜRDÜRÜLEBİLİR İNŞAAT İŞLERİ İÇİN STANDART HAZIRLAMA TEKNİK KOMİTESİ)

Teknik Komite CEN / TC 350 "Binaların Sürdürülebilirliği", Avrupa Çalışma Standartları Komitesinde (CEN), beş çalışma grubunda kurulmuş bir kuruluştur. Yapı kalitesinin farklı yönlerde incelenip değerlendirilmesi üzerine çalışır.

CIRCULAR ECONOMY / DÖNGÜSEL EKONOMİ

Kaynakların bol, ulaşılabilir ve atık bertarafının ucuz olduğu varsayımına dayan, "Al, Yap ve At" esasına dayalı "Doğrusal Ekonomi" modelinde çok miktarda atık üretilir. Bunun yanında, çevresel bozulma ve iklim değişikliği oluşur, doğal kaynaklar hızla tüketilir, ithal hammadde ve yakıt ihtiyacı artar. Doğal kaynakların sınırlı olması, çevrenin korunması ve atık üretimin azaltılması ihtiyacı, çevresel ve ekonomik açıdan daha sürdürülebilir olan "Döngüsel Ekonomi" modelini öne çıkarır.

Döngüsel ekonomide "üretim-tüketim-atık yönetimi-atıktan kaynağa dönüşüm" halkası bulunur. Bu döngüde; hammadde ve ürünlerin sistemde daha uzun süre kalması, atık üretiminin en aza indirilmesi esastır. Amaç, döngüden dışarıya çıkacak kaynakları azaltmak ve sistemin optimum şekilde çalışmasını sağlamaktır.

CLEANER PRODUCTION / DAHA TEMİZ ÜRETİM

Daha temiz (daha az kirlenici, daha az toksik ve daha az atık üreten) üretim olanaklarını sistematik olarak belirleyen, geliştiren ve uygulanmasını sağlayan metodoloji.

CLIMATE CHANGE / İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ

Atmosferdeki sera gazı yoğunluğunun artması sonucu alışılmış iklim normallerinin değişmesi. Küresel ısınma terimi ile eş anlamlı olarak da kullanılmakla beraber, sadece ısınma değil, soğuma ve diğer tahrip edici doğa olaylarının yaşanmasına da neden olmaktadır.

CLIMATE CORRECTION / İKLİM DÜZELTMESİ

Enerji verimliliği ile ilgili göstergelerin (birincil ve nihai enerji yoğunluğu) belli periyotlarda karşılaştırılabilmesi adına, her yıl değişen ısıtma ve soğutma ihtiyacına göre yeniden düzenlenmesi.

CLOSED LOOP PRODUCTION / KAPALI ÇEVİRİM ÜRETİM

Bir endüstriyel ürünün üretim aşamasında ek kaynak kullanmadan çıktılarını döngüsel olarak oluşturduğu sistem.

CLOSED LOOP RECYCLING / KAPALI ÇEVİRİM GERİ DÖNÜŞÜM

Atık ürünün aynı ürün haline geri dönüşümü.

CLOUD COMPUTING / BULUT BİLİŞİM

Bilgisayarlar ve diğer cihazlar için, istendiği zaman kullanılabilen ve kullanıcılar arasında paylaşılan bilişim kaynakları sağlayan, internet tabanlı bilişim hizmetlerinin genel adı. Bulut bilişim bu yönüyle bir ürün değil, hizmettir.

CO₂ REDUCTION POTENTIAL / CO₂ İNDİRGEME (AZALTMA) POTANSİYELİ

CO₂ emisyonlarını azaltmak için, inşaatta kullanılan teknolojide, malzemede veya proseste yapılan değişikliğin potansiyeli.

COGENERATION / KOJENERASYON

[Combined heat and power (CHP) / Isı ve güç karması]

Aynı anda elektrik ve kullanışlı ısıyı birlikte üretmek için bir ısı motoru veya bir elektrik santralinin kullanılması.

COMMON DATA ENVIRONMENT (CDE) / ORTAK VERİ ORTAMI (OVO)

Tüm paydaşların oluşturduğu projeye ait tüm belgelerin, görsel ile görsel olmayan tüm sayısal verilerin toplandığı, paylaşıldığı ve süreçlerin yönetildiği bilişim altyapısı.

COMPLIANCE/CONFORMANCE AUDIT / UYUMLULUK-UYGUNLUK DENETİMİ

Bir ürün, süreç, sistem, kişi veya kuruluşun yürürlükteki standartlara uygunluğunun denetlenmesi amacıyla yapılan kontrol.

COMPOSTABLE / ÇÜRÜME ÖZELLİĞİ OLAN

Bitkisel ve hayvansal atıklar gibi organik atık niteliği taşıyan maddelerin çürüyebilme özelliğine sahip olan.

CONFORMITY ASSESSMENT / UYGUNLUK DEĞERLENDİRME

Doğrudan ya da dolaylı olarak bir ürün, süreç, sistem, kişi veya onaylanmış kuruluş için olması gereken teknik özelliklerin sağlanma durumunu ve herhangi bir yönetmeliğe veya standarda uygunluğunu değerlendirme yöntemi.

CONTAMINATED LAND / KİRLENMİŞ ARSA

Kullanmaya müsait olan ancak önceki faaliyetlerin bir sonucu olarak zararlı veya zehirli maddeler ile kirlenmiş araziye güvenli bir şekilde yeniden kullanılmasını sağlamak üzere kaldırılması gereken kirlenmiş kısım.

CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY / KURUMSAL SOSYAL SORUMLULUK

Şirketlerin ticari faaliyetleri ile sosyal ve çevresel sorumluluklarını, etik, hesapverebilir ve şeffaf ilkeler çerçevesinde paydaşları ile gönüllülük esasına dayalı ilişkiler kurarak yerine getirmesi.

CORRECTIVE ACTION REPORTS / DÜZELTİCİ FAALİYET RAPORLARI

Bir sertifikasyon uygunluk denetiminde istenen şartları sağlamak amacıyla yapılan iyileştirici işlemlerin raporlanması.

COST BENEFIT ANALYSIS / FAYDA MALİYET ANALİZİ

Bir yatırım projesi ile elde edilecek faydaların (çevresel, sosyal ve ekonomik faydalar) projenin maliyeti ile karşılaştırılması. Fayda maliyet analizi, bir projenin gerçekleştirilmeye değer olup olmadığını belirlemek için kullanılır.

COVENANT OF MAYORS / BELEDİYE BAŞKANLARI SÖZLEŞMESİ

Avrupa Birliği'nin sürdürülebilir enerji ve çevre politika ve stratejilerini gerçekçi ve yapıcı uygulamalara ve projelere yansıtmak adına yerel yönetimlerin gönüllülük esasıyla imzaladıkları anlaşma.

CRADLE TO CRADLE MANUFACTURING / BEŞİKTEN BEŞİĞE ÜRETİM

Tasarımcıların veya üreticilerin, kullanıldıktan sonra atılacak ürünler yerine, doğal üretim sistemlerine benzer sistemler içinde hareket eden ve her yaşam çevriminden sonra ya doğadaki besinlere ya da yeni ürünlerin üretiminde kullanılacak değerli malzemelere dönüşecek ürün ve hizmetleri tasarlamalarını gözetten yeni bir bakış açısı.

CRADLE TO GRAVE MANUFACTURING / BEŞİKTEN MEZARA ÜRETİM

Herhangi bir ürünün ya da hizmetin hammadde temininden tüm yaşam döngüsü boyunca atık haline gelinceye kadar olan süreçte, firmanın her türlü atıkları ve ürün kalitesini gözeterek üretim yapması. Günümüzde sürdürülebilirlik bağlamında, bu yaklaşım yerine beşikten beşiğe yaklaşımı tercih edilmektedir.

CUMULATIVE ENERGY REQUIREMENTS ANALYSIS / KÜMÜLATİF ENERJİ İHTİYACI ANALİZİ

Bir ürün veya hizmetin yaşam döngüsü sürecinde gerekli olan birincil enerji kaynağının miktarının belirlenme analizi.

DECARBONISATION / DEKARBONİZASYON

Karbon içeren fosil yakıtlara ve karbon emisyonlarına neden olan diğer sosyal ve endüstriyel işlemlere (seyahat, imalat gibi) bağımlılığın ortadan kaldırılması.

DECLARED UNIT / BEYAN BİRİMİ

EN 15804'e göre beyan edilen birim, bir EPD'de, bir referans birim olarak, bir inşaat ürününün miktarıdır. Bir referans değişken olarak, beyan edilen birim matematiksel anlamda materyal akışlarını normalleştirmek, yani ortak bir payda ile veri oluşturmak, böylece materyal akışlarının kombinasyonunu sağlamak için kullanılır. Ürünün veya senaryonun bina seviyesinde tam işlevi belirtilmediğinde veya bilinmediğinde, bildirilen birimi işlevsel birim yerine kullanır.

DGNB - DEUTSCHE GESELLSCHAFT FÜR NACHHALTIGES BAUEN / ALMAN YEŞİL BİNALAR KONSEYİ

Alman Yeşil Binalar Konseyi sürdürülebilir ve ekonomik olarak verimli binalar konusunda çalışmalar yapmak üzere Almanya'da kurulmuştur.

DESIGN LIFE / TASARIM ÖMRÜ

Bir binanın, büyük bir yenileme ihtiyacı olmaksızın öngörüldüğü şekilde hizmet vermesi gereken süre.

DIGITAL CLASH DETECTION / SAYISAL ÇAKIŞMA TESPİTİ

Üç boyutlu Yapı Bilgi Modeli (BIM) ile koordinasyon çalışmasında iki veya daha fazla elemanın veya alanın istenilmeyen bir şekilde aynı hacmi kaplamasının sayısal olarak tespit edilmesi ve belgelenmesidir. Genel olarak bu çakışmalar yazılımla, belli gruplamalar ve durumların tanımlanmasıyla otomatik olarak yapılır. Çakışma çalışmaları Yapı Bilgi Modellemesi Uygulama Planında detaylı olarak tarif edilir. Tespit edilebilecek farklı türde çakışmalar hesaba katılmalıdır. Bunlar; fiziksel olarak aynı veya farklı türde, iki elemanın aynı hacimde bulunması; fiziksel elemanların belirlenen toleransları aşarak başka elemanlara yaklaşması veya kaçınması gereken hacimleri nüfus etmesi; ekipman ve malzemelerin sahadaki hareketlerinin program dahilinde koordine edilmesi.

DOWNCYCLE / AŞAĞI DÖNÜŞÜM

Bir malzemeyi ikinci hayatında ilkine (orijinal hali) oranla daha düşük değere ve işlevselliğe dönüştürme süreci.

DURABILITY CLASS / DAYANIKLILIK SINIFI

Avrupa teknik normlarına göre malzemenin maruz kaldığı dış mekan ortamındaki biyolojik ömrünü ifade eder.

ECODESIGN / ÇEVRECİ TASARIM

Ürün veya bina tasarımında, ürünün tüm yaşam döngüsü boyunca çevresel etkilerine özel önem veren yaklaşım.

ECO-EFFICIENCY ANALYSIS / EKO-VERİMLİLİK ANALİZİ

Üretim sürecinin ekonomik verimliliğinin maksimum, çevresel etkilerinin ise minimum olmasını amaçlayan yaklaşım.

ECOINVENT / ECOINVENT

Kar amacı gütmeyen bir organizasyon olan İsviçre kuruluşu Ecoinvent Derneği tarafından işletilen Ecoinvent Veri Tabanı, 11.000'den fazla kayıt ile çeşitli alanlar, süreçler ve ürünler için bilanço verileri sağlar. Veriler ağırlıklı olarak yaşam döngüsü değerlendirmelerinde temel olarak kullanılır.

ECO-LABEL / ÇEVRE ETİKETİ (EKOETİKET)

Bir ürünün veya hizmetin çevresel etkilerinin değerlendirilmesi ve üçüncü taraf belgelendirme kuruluşu tarafından belirlenen kriterlere göre sınıflandırılması ve belgelendirilmesi.

ECOLOGICAL DEFICIT / EKOLOJİK AÇIK

Bir nüfusun kaynak tüketimi ve atık deşarjının, yerel olarak sürdürülebilir doğal üretim ve sindirilebilir kapasiteyi aşan seviyesi.

ECOLOGICAL FOOTPRINT / EKOLOJİK AYAK İZİ

Bir kişi veya kuruluşun hayatını devam ettirebilmesi için gerekli olan toprak, gıda, su ve diğer kaynakların kullanılması sonucunda doğa üzerinde yaratılan etkinin miktarı. Bu miktar genellikle verimli arazinin dönüm veya hektar cinsinden alanıdır.

ECOLOGICAL SENSITIVITY / EKOLOJİK DUYARLILIK

Çevresel olaylara ve yarattıkları problemlere duyarlı bir şekilde doğal kaynakları korumak için davranış geliştirerek çevresel etkileri en aza indirmek için yapılan çalışmalardır.

ECOSYSTEM / EKOSİSTEM

Belirli bir alanda bulunan canlılar ile bunları saran cansız çevrelerinin karşılıklı ilişkileri ile meydana gelen ve süreklilik arz eden çöl, mağara gibi karasal; göl, ırmak, okyanus, bataklık gibi su ekolojik sistemleri.

EMBODIED ENERGY / SOMUT ENERJİ

Bina ve yapılarda kullanılan malzeme ve ürünlerin üretim işlemlerinde tüketilen enerjinin toplamı.

EMBODIED ENVIRONMENTAL IMPACT / SOMUT ÇEVRESEL ETKİ

Bir mal veya hizmetin üretiminde kullanılan ham madde, yakıt ve diğer girdilerin kaynaktan alınması, nakliyesi, işlenmesi ve imalatından kaynaklanan çevresel etkilerin toplamı.

EMISSION / SALIM

Canlıların faaliyetlerinden kaynaklanan sıvı, gaz veya katı atıkların havaya, toprağa veya suya atılması/bırakılması.

EMISSIONS TRADING SYSTEM (ETS) / EMİSYON TİCARETİ SİSTEMİ (ETS)

Emisyon alım satım sistemi (ETS), sera gazı emisyonlarını azaltmak için kullanılacak piyasaya dayalı bir sistemdir. 'Sınırlama ve ticaret' ilkesiyle çalışır. Hükümet, bir veya daha fazla ekonomik sektörün emisyonlarına bir sınır koyar. Bu sektörlerdeki şirketlerin havaya saldıkları her ton emisyon için bir izin almaları gerekir. Bu durumda üretici emisyon salınımı için izin alabilir veya emisyon satın alabilirler veya başka şirketlerle ticaret yapabilirler. Halen dört kıtada faaliyet gösteren 17 ETS bulunmaktadır. Avrupa Birliği emisyon ticareti sistemi, dünyada CO2 emisyonları içinde ilk uluslararası ticaret sistemidir ve 2005'ten beri faaliyet göstermektedir. Dünyadaki emisyon ticaret sistemlerinin sayısı artmaktadır. AB emisyon ticaret sisteminin yanı sıra Kanada, Çin, Yeni Zelanda Güney Kore, İsviçre ve Amerika Birleşik Devletlerinde ulusal veya alt ulusal düzeyde sistemler işletmekte veya geliştirilmektedir.

ENVIRONMENTAL MANAGEMENT SYSTEMS (EMS) / ÇEVRE YÖNETİM SİSTEMLERİ (ÇYS)

Herhangi bir kuruluşun çevresel hedeflerini gerçekleştirmesine yardımcı olan, faaliyetlerinin çevresel açıdan tutarlı ve devamlı olarak kontrol edilmesi sistemi. ÇYS, kuruluşları belirli bir çevresel performans seviyesine ulaşmaları için zorlayıcı bir yönetim sistemi olmayıp her kuruluşun kendi faaliyet alanına ve hedeflerine özgü olarak hazırlanmaktadır.

ENERGY RECOVERY SYSTEM / ENERJİ GERİ KAZANIM SİSTEMİ

Genel sistemin bir alt sisteminden diğerine enerji değişimi ile genel sisteme enerji girdisini en aza indiren herhangi bir teknik veya yöntem.

ENERGY INTENSITY / ENERJİ YOĞUNLUĞU

Enerjinin verimliliği göstergesi. Ülkeler ve nihai tüketim sektörleri için (sanayi, bina, ulaşım) ürettikleri hasıla başına tükettikleri enerjiyi hesaplayan değer.

ENERGY LABELLING / ENERJİ ETİKETLEMESİ

Ürünlerin, hizmetlerin ve binaların enerji performanslarını göstermek amacıyla yıllık enerji tüketimleri ve türleri ile özelliklerine göre diğer performans göstergelerin hesaplandığı ve yansıtıldığı etiketleme işlemi.

ENERGY PERFORMANCE CERTIFICATE / ENERJİ KİMLİK BELGESİ (EKB)

Bir binanın tasarlanan enerji performansı ile ilgili bilgi veren ve binanın enerji verimliliğinin nasıl geliştirileceği konusunda öneriler içeren belge.

ENERGY PERFORMANCE CONTRACTING / ENERJİ PERFORMANS SÖZLEŞMESİ

Enerji verimliliği danışmanlık şirketlerinin sanayi ve bina sektörlerinde gerçekleştirecekleri enerji verimliliği projelerinde uygulanabilecek olan ve proje sonundaki enerji yoğunluğu azaltım miktarını veya enerji tasarruf potansiyelini garanti eden, projenin finansmanı da oluşacak tasarrufla karşılanan sözleşme.

ENVIRONMENTAL CERTIFICATION / ÇEVRE SERTİFİKASYONU

Herhangi bir kuruluşun kendi talebi ile tarafsız yetkilendirilmiş uzman yardımıyla çevresel etkisinin değerlendirilmesi.

ENVIRONMENTAL IMPACT / ÇEVRESEL ETKİ

Herhangi bir kişi veya faaliyetin başta toprak, su, hava gibi çevresel ortamlar üzerindeki olumlu/olumsuz etkileri.

ENVIRONMENTAL IMPACT ASSESSMENT (EIA) / ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ (ÇED)

Herhangi bir ekonomik değeri olan faaliyetin çevre üzerindeki etkilerinin belirlenmesi ve değerlendirilmesi süreci.

ENVIRONMENTAL LABEL / ÇEVRE ETİKETİ

Çevresel konularda belirli performansa sahip olduğunu gösteren işaretleme

ENVIRONMENTAL MANAGEMENT SYSTEMS (EMS) / ÇEVRE YÖNETİM SİSTEMİ

Faaliyetlerin, ürünlerin veya hizmetlerin doğal çevre üzerindeki etkisini kontrol eden bir organizasyon sistemi.

ENVIRONMENTAL PERFORMANCE INDICATORS / ÇEVRESEL PERFORMANS GÖSTERGELERİ

Ürünlerin ve hizmetlerin, yaşayan (hava, su, toprak) ve yaşamayan (tarihi eserler, binalar, vb.) sistemler üzerindeki etkilerini belirten göstergeler.

ENVIRONMENTAL POLICY / ÇEVRE POLİTİKASI

Herhangi bir kuruluşun, genel çevre icraatı ile ilgili niyet ve prensiplerini açıklamak; çevre ile ilgili faaliyet, amaç ve hedeflerine çerçeve teşkil etmek üzere verdiği taahhüt.

ENVIRONMENTALLY PREFERABLE PURCHASING / TERCİH EDİLEBİLİR ÇEVRECİ SATINALMA

Tercih edilebilir çevreci satınalma (Yeşil satınalma); aynı ürün ya da amaca hizmet eden diğer ürünlerle karşılaştırıldığında insan sağlığı ve çevreye daha az ya da azaltılmış etkisi olan ürünler ya da hizmetler. Ürün ya da hizmetin hammaddelerinin etkilerinin, üretim, paketlenme, dağıtım, kullanım, tekrar kullanım, işleme, bakım ve imha süreçlerinin karşılaştırılması yapılarak alınan ürün tedariki.

ENVIRONMENTAL PRODUCT DECLARATION – EPD / ÇEVRESEL ÜRÜN BEYANI

ISO 14025 “Çevre Etiketleri ve Beyanları” standardına göre tanımlanan bir ürünün ya da hizmetin ISO 14040 Çevre Yönetimi Standardı çerçevesinde açıklanan “Yaşam Döngüsü Değerlendirmesi (Life Cycle Assessment - LCA)” yöntemi ile değerlendirilip çevresel açıdan şeffaf bir üretim politikasına sahip olduğunu beyan eden bildirimler.

ENVIRONMENTAL RISK ASSESSMENT – ERA / ÇEVRESEL RİSK DEĞERLENDİRMESİ

Herhangi bir kuruluşun faaliyetlerinden kaynaklı çevreye yönelik olası tehlikelerin (olumsuz etkilerin) tanımlanması, oluşma risklerinin belirlenmesi, bu risklerin kabul edilebilirliğinin değerlendirilmesi, kabul edilebilir olmayanlar için kontrol yöntemlerinin belirlenmesi ve uygulanması ile bu döngünün sürekli izlenmesi aşamalarından oluşan değerlendirme yöntemi.

ENVIRONMENTAL SUSTAINABILITY / ÇEVRESEL SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK

Sorumlu ve aktif yönetim ile biyolojik sistemlerin çeşitliğinin ve üretkenliğinin kalmasını ve insanlar tarafından kullanılmasını sağlayan yaklaşım.

ENERGY SERVICE COMPANY - ESCO / ENERJİ HİZMET ŞİRKETİ- ENERJİ VERİMLİLİĞİ DANIŞMANLIK ŞİRKETİ

Özellikle sanayi ve bina sektörlerinde enerji konusunda danışmanlık hizmetleri yürüten, enerji verimliliği etütleri yapan, mevcut enerji tasarruf potansiyelini belirleyen, enerji verimliliğini artırıcı önlem ve uygulamaları belirleyen ve uygulama projeleri ile gerekirse finansmanı da karşılayıp hayata geçiren şirket.

EUTROPHICATION / ÖTROFİKASYON

Herhangi bir su ekosisteminde, başta karasal kaynaklar olmak üzere, çeşitli nedenlerle besin maddelerinin büyük oranda çoğalması sonucu plankton ve alg varlığının aşırı şekilde artması durumu. Sonucunda, sudaki çözünmüş oksijen miktarını azaltarak uzun vadede su ekosisteminin ölümüne neden olabilir.

EXCHANGE INFORMATION REQUIREMENTS (EIR) / BİLGİ PAYLAŞIM GEREKSİNİMLERİ

İşveren veya işveren adına “atayan taraf”ın proje süresinde tüm paydaşlar tarafından derlenip, paylaşımında veya alışverişinde bulunması gerekli olan bilgilerin tanımlandığı doküman.

FINAL ENERGY CONSUMPTION / NİHAİ ENERJİ TÜKETİMİ

Ülkelerde veya herhangi bir sektörde birincil enerji ile birlikte ikincil enerji olan elektrik ve ısının toplam tüketimi.

FINAL ENERGY INTENSITY / NİHAİ ENERJİ YOĞUNLUĞU

Ülkelerin veya nihai tüketim sektörlerinin ürettikleri hasıla başına tükettikleri nihai enerji değerini gösteren enerji verimliliği göstergesi.

FIRST PARTY CERTIFICATION / BİRİNCİ TARAF BELGELENDİRME

Herhangi bir ürün veya hizmetin üreticisinin bir standart ya da bir kriteri gönüllü olarak, başka bir tarafın onayı ya da doğrulaması olmadan karşılaması.

FIRST, SECOND, AND THIRD PARTY / BİRİNCİ, İKİNCİ VE ÜÇÜNCÜ TARAF

Herhangi bir kuruluşun, diğer kişi ve kuruluşlarla ilişkisini açıklamaktadır. Birinci taraf, ilgili ürünü veya hizmeti sağlayan kuruluşu, ikinci taraf genellikle bu kuruluşun etkileşime geçtiği kişi veya diğer kuruluşları, üçüncü taraf ise birinci ve ikinci taraftan bağımsız kişi veya kuruluşları temsil eder.

FOSSIL FUELS / FOSİL YAKITLAR

Enerji, elektrik ya da ısı sağlamak için yakılan, yapısında karbon bulunan kömür, petrol ve doğalgaz gibi milyonlarca yıl süren jeolojik süreçlerle oluşmuş yakıtlar.

FSC & PEFC CERTIFICATIONS / FSC & PEFC SERTİFİKALARI

Üretimde kullanılan ve tedarik aşamasından nihai kullanıcıya kadar geçen süreçte ahşap hammaddelerin sürdürülebilir ormanlardan elde edildiğini gösterir sertifikalar.

FUNCTIONAL UNIT / İŞLEVSEL BİRİM

Fonksiyonel birim, yaşam döngüsü değerlendirmesindeki niceliksel referans miktarıdır ve aynı fonksiyona sahip olan ürünlerin potansiyel çevresel etkileri ile karşılaştırılabileceği temel alınır. Fonksiyonel birim genellikle beyan edilen üniteyle aynıdır, ancak bazı durumlarda bununla da farklılık gösterebilir.

GEOTHERMAL ENERGY / JEOTERMAL ENERJİ

Yerkabuğunun çeşitli derinliklerinde birikmiş ısının oluşturduğu, sıcaklıkları sürekli olarak bölgesel atmosferik ortalama sıcaklığın üzerinde olan ve çevresindeki normal yeraltı ve yerüstü sularına göre daha fazla erimiş mineral, çeşitli tuzlar ve gazlar içerebilen sıcak su ve buhar tarafından sağlanan enerji.

GLOBAL WARMING / KÜRESEL ISINMA

Genellikle insan faaliyetleri ile bağlantılı olarak atmosfere salınan karbondioksit, metan gibi sera etkisi yaratan gazların, atmosferin alt tabakasındaki ortalama sıcaklıkla birlikte yer kabuğu ve denizlerin ortalama sıcaklıklarında artışa neden olması. Bu artış iklimlerin daha da sertleşmesine neden olur.

GLOBAL WARMING POTENTIAL / KÜRESEL ISINMA POTANSİYELİ

Belirli bir zaman aralığında eşdeğer karbondioksit ile ilişkilendirilmiş sera gazının birim kütlesinin radyatif zorlama etkisini tanımlayan faktör.

GRAY WATER / GRİ SU

Gri su, foseptik atığı dışında duştan, küvetten, lavabolardan vb. toplanan evsel atık suya verilen addır. Gri su geri kazanımının başlıca amacı, içme suyu kalitesine gerek olmayan işlerde içme suyu yerine bu suyun kullanım suyu olarak kullanılmasıdır. Kullanım suyu, endüstriyel veya evsel amaçlı olarak kullanılabilir.

GREEN BELT / YEŞİL KUŞAK

Bir şehri çevreleyen ve şehirleşmenin yasak olduğu arazi bölgesi.

GREEN BUILDING / YEŞİL BİNA

Enerji, su ve diğer doğal kaynakların kullanımının azaltılması ile çevresel anlamda yüksek standartlarda inşa edilmiş bina.

GREEN BUILDING COUNCIL / YEŞİL BİNA KONSEYİ

Amacı, yapı endüstrisi için bir dizi standart tanımlamak olan gönüllü ve kar amacı gütmeyen organizasyon. Yeşil Bina Konseyi, dünya çapında sürdürülebilirliğin kullanımını teşvik etmeye, sürdürülebilir uygulamalar hakkında eğitimler vermeye ve ayrıca yüklenici, inşaat firmaları ve imalatçılara uygulanacak standart kurallar hazırlamaya odaklanmıştır.

GREEN DESIGN / YEŞİL TASARIM

Çevreye duyarlı, enerji ve malzeme kullanımı açısından verimlilik ve etkinlik sağlayan ürün, hizmet, bina ya da deneyimlerin tasarımı.

GREEN PURCHASING - PROCUREMENT / YEŞİL SATINALIM - TEDARİK

“Çevresel Açıdan Tercih Edilebilir Satınalma” olarak da bilinen; aynı amaca hizmet eden ürün ve hizmetlerle karşılaştırıldığında insan sağlığı ve çevreye daha az ya da azaltılmış etkisi olan ürün ya da hizmetlerin alımı.

GREEN PUBLIC PROCUREMENT (GPP) / YEŞİL KAMU İHALESİ

Kamu otoritelerinin mal, hizmet ve yapım işlerinin tedarikinde ömür döngüleri boyunca azaltılmış çevresel etkileri dikkate alınarak yapılan ihale işlemidir. Bu işlemde aynı temel fonksiyonu sağlayan başka türlü tedarik edilmiş mal, hizmet ve yapım işlerinin çevresel etkileri ile karşılaştırılarak ihale değerlendirilir.

GREEN ROOF / YEŞİL ÇATI

Yeşil çatı sistemi su geçirmezlik, su tahliye sistemi, ışık yükü artırılmış ortam ve bitkileri içeren; var olan çatıyı genişleten sistemdir. Yeşil çatılar; daha uzun ömürlüdür, kullanım maliyetlerini düşüren daha iyi yalıtıma sahiptir, akışın filtrelenmesi ve çevresel hedeflere uyan yeşil alanların artırılmasını içerir.

GREEN SEAL *

Ürünleri ve hizmetleri sürdürülebilirlik açısından belirlenmiş çevresel standartlara göre değerlendiren ve belgelendiren sertifika programı.

**Özel isim...*

GREENFIELD LAND / BAKİR YEŞİL ALAN

Daha önce üzerinde herhangi bir geliştirme yapılmamış olan arazi.

GREENGUARD*

Herhangi bir ürünün içeriğini sebep olduğu kimyasal salımlara göre değerlendiren ve ürünün kullanıldığı hacimdeki havanın kalitesinin korunmasını amaçlayan sertifika programı.

**Özel isim...*

GREENHOUSE EFFECT / SERA ETKİSİ

Karbondioksit, metan gibi sera gazları nedeniyle dünyanın atmosferinin güneşten gelen ısının yeryüzünden yansıyan kısmını tutması sonucu oluşan etki.

GREENHOUSE GASSES / SERA GAZLARI

Güneşten gelen ısının yeryüzünden yansıyan düşük enerjili kısmını dünya atmosferi içinde tutarak sera etkisi oluşturan gazlar. En önemli sera gazları; karbondioksit (CO₂), metan (CH₄), nitroz oksit (N₂O), hidroflorür karbonlar (HFCs), perfloro karbonlar (PFCs), sülfürhekza florid (SF₆) ve su buharıdır.

GROUND SOURCE HEAT PUMP / TOPRAK KAYNAKLI ISI POMPASI

Bir binada ortam ve su ısıtma sağlamak için, basit bir ısı değişirme mekanizması vasıtasıyla topraktan ısıyı çıkaran elektrikle çalışan cihaz.

HARMONIZATION / UYUMLAŞTIRMA

Ürün ve imalat standartlarının ve uygunluk değerlendirmesi gerekliliklerinin de içinde bulunduğu, ulusal ya da bölgesel standartların ve gerekliliklerin karşılaştırıldığı süreç. Uyumlaştırma, standartların her bölgede birebir aynı olmasını değil tutarlı ve uyumlu olmalarını gerektirir.

HARMONIZED STANDARDS / UYUMLAŞTIRILMIŞ STANDARTLAR

Ürünlerin, süreçlerin ve hizmetlerin ya da test sonuçlarının karşılıklı kabul edilmesinin ya da bu standartlara bağlı olarak sağlanan bilginin değişkenliğinin yayınlandığı, farklı standart kuruluşları tarafından kabul edilen standartlar.

HAZARDOUS WASTE DISPOSAL (HWD) / TEHLİKELİ ATIK BERTARAFI

Tehlikeli Atık Bertarafı (HWD) "Tehlikeli Atık" parametresidir. Çevresel ürün beyanlarında, farklı atık kategorilerini tanımlayan çevresel bilgiler kapsamında listelenmiştir. HWD, Avrupa atık kataloğuna göre sınıflandırılan ve ürünün tüm üretim zinciri boyunca bir depolama sahasında imha edilen atık miktarını tanımlamaktadır.

HEAT RECOVERY SYSTEM / ISI GERİ KAZANIM SİSTEMİ

Normalde çevreye yayılacak olan ısıyı aktif bir şekilde tutarak bazı alanların ve suyun ısıtılmasında kullanmak üzere oluşturulan bir ısı koruma sistemi.

HYBRID ENERGY SYSTEM / HİBRİT ENERJİ SİSTEMİ

Kesintisiz gücün sabit bir şekilde akışını sağlamak üzere enerji üreten bileşenlerin bir kombinasyonunu kullanan sistem.

ICLEI – INTERNATIONAL COUNCIL OF LOCAL ENVIRONMENTAL INITIATIVES / ULUSLARARASI YEREL ÇEVRE GİRİŞİM KONSEYİ

Yaklaşık 1000'in üzerinde çeşitli büyüklüklerdeki şehirlerin (megapol, metropol, vb.) üye olup sürdürülebilir bir gelecek için düşük karbon salımı, biyolojik çeşitlilik, kaynak verimliliği, yeşil ekonomi, akıllı şehirler gibi yükümlülükler altına girdiği platform.

INDUSTRIAL IoT (IIoT) / ENDÜSTRİYEL IoT (IIoT)

Endüstriyel IoT (IIoT), basit cihazların ötesine geçer ve üretim tesislerine, dağıtım sistemlerine, doğru ekipmanla doğru tamirat, bakım işlemlerine, doğru zamana bağlı hizmet operasyonların kapsar.

INDUSTRIAL RECYCLE / ENDÜSTRİYEL GERİ DÖNÜŞÜM

Üretim süreçleri sırasında ya da sonrasında yapılan geri dönüşüm işlemi.

INDUSTRIAL SYMBIOSIS / ENDÜSTRİYEL SİMBİYOZ

Endüstriyel simbiyoz doğadakine benzer şekilde birbirine yakın iki bağımsız endüstriyel işletme arasında madde ve enerji değişimidir. Bu kapsamda, endüstriyel simbiyoz tercihen birbirine fiziksel olarak yakın olup, normalde birbirlerinden bağımsız çalışan iki veya daha fazla endüstriyel işletmenin bir araya gelerek hem çevresel performansı hem de rekabet gücünü artıracak uzun süreçli ortaklıklar kurması ve dayanışma içinde çalışmasını temsil eder.

INDUSTRY FOUNDATION CLASSES (IFC) / IFC VERİ MODELİ VE FORMATI

buildingSMART'ın geliştirdiği Industry Foundation Classes (IFC) standardını ISO 2012 yılında onaylayarak ISO 16739:2013 adı altında standart haline getirmiştir. IFC inşaat sektöründeki bilgi alışverişi için küresel bir standarttır. IFC, ortak bir veri modeli ve açık bir dosya biçimidir. Sektör genelinde kullanılan uygulamada bağımsız olarak veri paylaşımın sağlanması için geliştirilmiştir.

INFORMATION DELIVERY MANUAL (IDM) / BİLGİ TESLİM KILAVUZU

İnşaat projeleri birçok farklı paydaşın bir arada çalışmasıyla gerçekleştirilir. Verimli çalışmak için paydaşlar arasındaki veri paylaşımının kapsamı, zamanlaması ve süreçlerin iyi tanımlanması gereklidir. Verilerin sayısal olarak paylaşılmasında bu tanımlamalar önemlidir. Bu amaçla ISO 29481-1: 2010 “Yapı Bilgi Modellemesi - Bilgi Teslim Kılavuzu - Bölüm 1: Metodoloji ve Format” standardı buildingSMART tarafından geliştirilmiştir. Bu standart ile bina, tesis ve altyapı projelerinde, kullanım ve işletmeyi de kapsayan, tüm yaşam döngüsü boyunca gerekli bilgi akışın tanımlanması ve derlenmesi için gerekli süreç ile sorumlulukları tanımlanmaktadır.

INFORMATION MANAGEMENT / BİLGİ YÖNETİMİ

Yaşam döngüleri boyunca inşa edilen varlıklarla ilgili bilgilerin belgelenmesi, derlenmesi ve kullanımını desteklemek amacıyla inşaat sektöründeki kavramları ve süreçleri kapsar. İnşaat sürecinde proje ve varlıklara dair bilgi yönetimi için özel şartlar ISO 19650-2’de verilmiştir.

INFORMATION MANAGER / BİLGİ YÖNETİMİ UZMANI

Tasarım ve/veya projedeki Bilgi Yönetimi (IM) kapsamı belirler ve icra edilmesi için gerekli kurgu, ekip, donanım, yazılım ve süreçleri kurgular ve yönetir. Genel hatlarıyla görevleri şunlardır:

- Sayısal Bilgi ve Belge Yönetim süreçleri ve protokollerini belirler ve uygun dokümanları düzenler.
- Tasarım ve/ya projeye uygun veri yapılarını belirler
- Paydaşlarla beraber süreçleri belirler ve uygulanmasını sağlar.
- Uygulanan Bilgi Yönetim süreçlerin yasal ve sözleşmesel sorumluluklarını takip eder.
- Paydaşlara gerektiğinde Sayısal Bilgi ve Belge yazılım eğitimi sağlar.
- Süreçlerin işlemesi için gerekli toplantıları düzenler.
- Gerekli veri ve raporlamaların düzenlenmesini sağlar ve süreçlerini takip eder.

INPUT-OUTPUT ANALYSIS / GİRİDİ-ÇIKTI ANALİZİ

Mevcut, önerilen ya da öngörülen işletme süreçleri, kararları ya da olayın ekonomide var olan etkilerini ölçmek için kullanılan bir ekonomik araç.

INTERNAL RECYCLE / İÇ GERİ DÖNÜŞÜM

Bina kullanımı esnasında açığa çıkan malzemelerin aynı üretim döngüsünde tekrar kullanımınıdır. Bu uygulama, kurumsal bir bilinç ve atıkların akıllıca yönetimini sağlamaya yönelik bir bakış açısı, çevresel açıdan faydalı bir davranışı ifade eder. Ancak bu uygulamaların çoğunun çevre sertifikaları açısından hiçbir değeri yoktur. Örneğin: Sertifikasyon uygulamalarındaki eğilim, üretimin kendi doğası içerisindeki bazı malzemelerin tekrar kullanımınıdır.

INTERNET OF THINGS (IoT) / NESNELERİN İNTERNETİ (IoT)

İnternetin fiziksel sistemlerle etkileşime girmesini ve “akıllı” nesne ve makinelerin içinde buldukları ortamda diğer bağlı cihazlara bulgularını iletebilmesini sağlayan bir teknoloji. Bu, bir dizi sensörle bağlantılı makinelerin konuşlanmasını gerektirir. Bağlanan cihazları akıllı yapan şey, birbirleriyle iletişim kurabilme yetenekleri ve bu sayede sistemin diğer bağlı cihazlardan gelen girdilere dayanan kararlar alabilmesidir.

ISO – INTERNATIONAL ORGANIZATION FOR STANDARDIZATION / ULUSLARARASI STANDARDİZASYON ÖRGÜTÜ

Elektrik ve elektronik mühendisliği konuları dışında, bütün teknik ve teknik dışı dallardaki standartların belirlenmesi çalışmalarını yürütmek amacıyla 1946’da Cenevre’de kurulan uluslararası teşkilât.

ISO 14000

Herhangi bir ürünün, hammaddeden başlayıp son haline getirilerek kullanıma sunulmasına kadar geçen sürecin her aşamasında çevresel faktörlerin belirlenmesi ve bu faktörlerin gerekli denetimler ve belirlenen önlemler ile kontrol altına alınarak çevreye verilen zararın en aza indirilmesini sağlayan bir istemin kurulmasını tarif eden standartlar serisi.

ISO 14000; bir ürün standardı değil, sistem standardıdır ve ne üretildiğinden çok, nasıl üretildiği ile ilgilendir. Çevre performansının izlenmesi ve sürekli iyileştirilmesi temeline dayanır. Çevre faktörlerine ilişkin olarak ilgili mevzuat ve kanunlar tarafından tanımlanmış koşullara uymayı şart koşar.

TS EN ISO 14000 Serisi Standartları aşağıda sıralanmaktadır:

- ISO 14001 Çevre Yönetim Sistemi - Özellikler ve Kullanım Kılavuzu
- ISO 14004 Çevre Yönetimi - Çevre Yönetim Sistemleri - Prensipler, Sistemler ve Destekleyici Teknikler İçin Genel Kılavuz
- ISO 14020 Çevre Etiketleri ve Beyanları - Genel Prensipler

Tip I Çevre etiketleri (ISO 14024'e uygun olarak)

Yaşam Döngüsü Değerlendirmesi ile sıcak noktaların belirlendiği ve kriter olarak konulduğu bir etiketlemedir. Ancak bu kriterlere uyumluluk sağlayan ürünler olabilir. EU Ecolabel, Nordic Swan ve Blue Angel buna örnek etiketlerdir.

Tip II Çevre etiketleri (ISO 14021'e uygun olarak)

Burada kriterler özgürce seçilebilir ve şirketler ya da kuruluşlar tarafından belirlenir. Tekil ürünlerin pazarlanması için uygundur. Kendinden beyanlar olarakta bilinirler. Bağımsız doğrulama yoktur.

Tip III Çevre etiketleri (ISO 14025'e uygun olarak)

Ürünler, yaşam döngüsü değerlendirme ve katkı maddeleri hakkında genel bilgi içerirler. Bağımsız üçüncül tarafların katılımıyla geliştirilen kurallar (PCR-Product Category Rules/Ürün Kategori Kuralları) doğrultusunda oluşturulup denetlenirler.

- ISO 14031 Çevre Yönetimi - Çevre Performans Değerlendirmesi - Kılavuz
- ISO 14040 Çevre Yönetimi - Yaşam Döngüsü Değerlendirmesi Genel Prensipler ve Uygulamalar

KEY PERFORMANCE INDICATOR (KPI) / ANAHTAR PERFORMANS GÖSTERGESİ (KPI)

Bir Oyuncunun (bir kurum veya bir birey), Projenin, Ürünün (örneğin bir araba veya bina) veya Sistemin (ör. Hava Havalandırma Sistemi) kritik başarı faktörlerini yansıtan ölçülebilir ve karşılaştırılmış ölçümler. Temel Performans Göstergeleri (KPI), Performans Ölçümü (Oyuncu ve Projeler için) veya Performans Parametreleri (Ürünler ve Sistemler için) kullanılarak ölçülür.

KYOTO PROTOCOL / KYOTO PROTOKOLÜ

Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi ile bağlantılı uluslararası sözleşme. En önemli özelliği, 37 sanayileşmiş ülke ve Avrupa Birliği için sera gazı emisyonlarının azaltılması için bağlayıcı hedefler belirlemesi.

LANDFILL / KATI ATIK DEPOLAMA SAHASI

Katı atıkların oluşturulan toprak altı depo alanlarına gömülmesi ile oluşan sahalar. Bu şekilde özellikle organik atıkların içerisindeki karbon, oksijensiz ortamda mikroorganizmalar tarafından besin olarak kullanılmakta olup sonuçta bir enerji kaynağı olan metan (CH₄) gazının oluşumuna neden olmaktadır.

LANDFILL-FREE CERTIFICATION* / LANFILL - FREE SERTİFİKASYONU

İşlemler sonucu oluşmuş tüm atıkların (en azından yüzde 90'ının) tekrar kullanımı, geri dönüşümü veya enerjiye dönüştürülmesi ile katı atık depolama ihtiyacının azalması.

**Özel isim...*

LCA - LIFE CYCLE ASSESSMENT / YAŞAM DÖNGÜSÜ DEĞERLENDİRMESİ

Bir üretim sisteminin yaşam döngüsü boyunca girdileri, çıktıları ve potansiyel çevresel etkileri hakkında yapılan derleme ve değerlendirmedir. Bir ürünün ya da hizmetin çevresel durumu ve yaşam süresi boyunca potansiyel etkilerinin, hammaddenin çıkarılışı, nakliye, üretim, kullanım ve atık oluşturma süreçlerini de içine alan, kapsamlı incelemesidir.

LEED – LEADERSHIP IN ENERGY AND ENVIRONMENTAL DESIGN / ENERJİ VE ÇEVRE TASARIMINDA LİDERLİK

LEED; Yeşil Bina Değerlendirme Sistemi, yüksek performanslı, sürdürülebilir binaların geliştirilebilmesi için gönüllü şartnameler sağlayan bağımsız bir sertifika programı.

Birleşik Devletler Yeşil Bina Konseyi (USGBC) tarafından tasarlanmış olan program, 5 ana kategoride yer alan değerlendirme standartlarını karşılamalarına göre, binaları farklı seviyelerde sertifikalandırır. Bu kategoriler; sürdürülebilir mahal gelişimi, su tasarrufu, enerji verimliliği, malzeme seçimi ve çevresel iç ortam kalitesidir. LEED standartları, mevcut binalar ve yenilenen binalar kadar yeni inşaatlar için de geçerlidir ve konut, ticari binalar ve hatta semtler için de uygulanabilir.

LEVEL OF DEVELOPMENT (LOD) / GELİŞİM SEVİYESİ

Gelişim Seviyesi (LOD) tanımı, Yapı Bilgi Modellerin elemanlarında hangi özellikleri bulunduracağını tanımlamak ve bu konuda paydaşlar arasında iletişim kalitesini artırmak için kullanılan bir referans tanımıdır. Yapı Bilgisi Modellemesi, bir tasarım, inşaat projesi veya mevcut yapılar hakkında, öğelerin, özellikleri ve ilgili bilgilerin de ilişkilendirilebildiği, üç boyutlu grafiksel gösterimleri sunar. Model içerisindeki elemanların boyut, şekil, konum ve miktarıyla ilgili bilgileriyle birlikte detaylandırma, imalat, kurulum ve montajla ilgili grafik ve grafik olmayan bilgilerin ne ölçüde temsil edileceği Gelişim Seviyesiyle tanımlanır. Gelişim Seviyesi (LOD) tanımı referans olarak tasarlanmıştır, BIM kullanımı geliştikçe gelişmesi de amaçlanmaktadır. Bu konuda yaygın olarak kullanılan referans BIMForum web sitesinde bulunabilir. (www.bimforum.org/lof)

LOW IMPACT DEVELOPMENT – LID / DÜŞÜK ETKİLİ GELİŞME

Bireysel ikamet alanlarından başlayarak şehir planlama ve tasarımın her fazına aşırı yağış kaynaklı yüzey sularının yarattığı problemler gibi çevre etkilerinin entegre edilmesi.

LIFE CYCLE / YAŞAM DÖNGÜSÜ

Bir üretim sisteminin hammadde yatırımından veya doğal kaynak kullanımından bertaraf edilmesine kadar geçen ardışık ve birbirine bağlı aşamaları. Yaşam döngüsü aşamaları; hammadde çıkarılması, üretim, nakliye, kullanım ve atık oluşumu (beşikten mezara)/geri dönüşümü (beşikten beşiğe) içerir.

LIFE CYCLE COST / YAŞAM DÖNGÜSÜ MALİYETİ

Bir ürünün tanımlanmış yaşam döngüsü ile bağlantılı, yatırım maliyeti, kurulum maliyeti, işletme maliyeti, bakım maliyeti ve atık maliyetini içeren bütün maliyetler.

LIFE CYCLE INVENTORY / YAŞAM DÖNGÜSÜ ENVANTERİ

Toplanan verilerin ölçülmesine, hesaplanmasına veya tahmin edilmesine bakılmaksızın, her bir işlemin girdi ve çıktıları belirlemede kullanılan söz konusu işleme ilişkin kütle ve enerji bilgisi (kullanılan hammadde, tüketilen enerji, çevreye salınan emisyonlar ve atıklar).

LOW-CARBON ENERGY SOURCE / DÜŞÜK-KARBONLU ENERJİ KAYNAĞI

Geleneksel elektrik üretim yöntemlerinden daha az sera gazı üreten enerji kaynağı.

LOW OR ZERO CARBON TECHNOLOGY (LZC) / DÜŞÜK VEYA SIFIR KARBON TEKNOLOJİSİ (LZC)

Düşük seviyelerde CO₂ emisyonu yayan veya net CO₂ emisyonu olmayan teknoloji.

LOW-E GLAZING / LOW-E CAM

Yüzeyindeki özel bir kaplama sayesinde, kendisi tarafından emilen ısı miktarını en aza indirgeyen ve bina içerisine geri yansıyan ısıyı maksimuma çıkaran cam.

LOW IMPACT DEVELOPMENT (LID) / DÜŞÜK ETKİLİ GELİŞME

Bireysel ikamet alanlarından başlayarak şehir planlama ve tasarımın her fazına aşırı yağış kaynaklı yüzey sularının yarattığı problemler gibi çevre etkilerinin entegre edilmesi.

MASTER INFORMATION DELIVERY PLAN (MIDP) / ANA BİLGİ TESLİM PLANI

Ana Bilgi Teslim Planı proje boyunca bilgilerin teslimini yönetmek için kullanılan birincil bir plandır. Proje ekibi tarafından tipik olarak görev ekibi yöneticileri ile işbirliği içinde geliştirilir ve daha sonra proje teslim yöneticisi tarafından proje boyunca bilgilerin derlenip teslim edilmesinin takibi için kullanılır. Temel olarak Ana Bilgi Teslim Planı (MIDP), projedeki bütün görev ekipleri tarafından hazırlanan tüm Görev/Teslim Ekibi Bilgi Teslim Planların (TIDP) bir harmanlamasıdır. Bilgilerin ne zaman, kimler tarafından, hangi süreçler ve standartlarda hazırlanacağını tanımlar. Planda dahil edilecek bilgi teslimlerine başlıca örnekler: Modeller, çizimler, şartnameler, ekipman listeleri, mahal varlık dökümleri vb.

MATERIAL AND SUBSTANCE FLOW ANALYSIS / MALZEME VE MADDE AKIŞ ANALİZİ

Tanımlı bir bölgede, belirli bir malzemenin ya da maddenin toplam kullanım, geri dönüşüm ve imha yöntemlerinin tanımlanması.

MECHANICAL VENTILATION WITH HEAT RECOVERY / ISI GERİ KAZANIMLI MEKANİK HAVALANDIRMA

Isı geri kazanım cihazları egzoz havasından enerjinin geri kazanılmasıyla uygun maliyetli mekanik havalandırma yapmak için kullanılır. Mekan içerisinde bulunan iklimlendirilmiş (ısıtma-soğutma uygulanmış) ancak kullanılmış olan havanın içinde bulunan ısı enerjisiyle dışarıdan alınan temiz hava iklimlendirilir.

MER (MATERIALS FOR ENERGY RECOVERY) / ENERJİ GERİ KAZANIMI MALZEMELERİ

Bu gösterge MER enerji geri kazanımı için kullanılan malzemeleri ifade etmektedir. Malzemeler enerji üretimi için tasarlanmış bir yakma tesisinde (örneğin biyokütle yakma tesisindeki atık odun) yakıldığında bu malzemelerin çıktı miktarını gösterir.

MFR (MATERIALS FOR RECYCLING) / GERİDÖNÜŞÜM MALZEMELERİ

Bu gösterge MFR geri dönüşüm malzemelerini ifade etmektedir. Malzemeler, örneğin bir malzeme ambalajından karton gibi geri dönüştürülürse, bu materyallerin çıktı miktarını gösterir.

MATERIAL INPUT PER UNIT SERVICE (MIPS) / BİRİM HİZMET BAŞINA MALZEME GİRDİSİ

Bir ürünün her bir hizmet ünitesi için elde edilmiş, beşikten mezara malzeme girdisidir. Bu kavram bir ürünün ya da hizmetin eko-verimliliğini ölçmek için kullanılabilir. Hesaplama, bir ürün ya da hizmet oluşturmak için gereken beyan edilmiş malzemeleri içine alır. Toplam malzeme girdisi, toplam hizmet ünitesi sayısına bölünür. Örneğin, bir yolcu aracında, hizmet ünitesi sayısı aracın tüm ömrü boyunca toplam mil başına düşen yolcu sayısıdır. Mil başına en düşük malzeme girdisi olan araç, daha eko - verimli olan araçtır.

MODEL VIEW DEFINITION (MVD) / MODEL GÖRÜNÜMÜ TANIMI

Model Görünümü Tanımı, son kullanıcının ihtiyacına yönelik nihai olarak derlenmesi ve iletilmesi beklenen tüm verilerin genel IFC veri şemasındaki karşılığı olan alt kümesini tanımlar, veri modeli paylaşım şartnamesidir. Model Görünümü Tanımı, verilerin tutarlı bir şekilde donanım ve yazılımdan bağımsız bir şekilde aktarımın tanımlanmasını sağlar. Tanım bir projedeki tüm bilgilerin arşivlenmesi amacıyla IFC'deki tüm şemayı kapsayacak kadar geniş tutulabildiği gibi, sadece belirli bir yapı sistemin fiyatlandırılabilmesi amacıyla çok kısıtlı eleman ve ilgili verileriyle sınırlı tutulabilir.

MULTI-ATTRIBUTE / ÇOKLU-NİTELİK/ÖZNİTELİK

Çevresel özellikleri, yaşam döngüsü özellikleri ya da bir ürünün etkilerinin sayısını tanımlayan bir tip eko-etiket veya standart.

NEARLY ZERO ENERGY BUILDING (nZEB) / YAKLAŞIK SIFIR ENERJİ BİNA (nZEB)

Bu kavram, AB Binalarda Enerji Performansı Revize Direktifi (EPBD-Recast) ile ortaya konulmuştur. Bu direktifte “yaklaşık sıfır enerji bina”, çok yüksek enerji performansına sahip bina olarak tanımlanmış ve ihtiyaç duyulan az miktardaki enerjinin çoğunlukla yenilenebilir enerji kaynaklarından karşılanması zorunlu kılınmıştır. Bu tanımda belirtilen “çok yüksek enerji performansı” için mevzuata bağlı standart bir değer verilmemiş olup, her AB üyesi ülkenin hesaplamalar yolu ile kendi ulusal koşullarına uygun şekilde bu seviyeyi belirlemesi beklenmektedir. Yaklaşık sıfır enerji bina kavramı, aynı direktifte yer alan maliyet optimum enerji verimliliği kavramı ile de doğrudan ilişkilidir

NEGAWATT / NEGATİF WATT

Enerji verimliliği uygulamaları ile tasarruf edilen enerji miktarını belirten teorik birim.

NET PRESENT VALUE (NPV) / NET BUGÜNKÜ DEĞER (NBD)

Nakit girişlerinin bugünkü değeri ile nakit çıkışlarının bugünkü değeri arasındaki fark.

NET ZERO BUILDING (netZEB) / SIFIR ENERJİ BİNA (netZEB)

Bir netZEB tipik olarak çok yüksek enerji performansına sahip şebeke bağlantılı bir binadır. netZEB, birincil enerji kullanımını dengelemekte, böylece şebekeye veya diğer enerji ağlarına verilen birincil enerji, enerji ağlarından netZEB'e iletilen birincil enerjiye eşit olmaktadır. 0 kWh / (m² a) birincil enerji kullanımının yıllık dengesi, genellikle yerinde enerji üretiminin önemli miktarda şebekeyle değiştirileceği duruma yol açar. Bu nedenle, bir netZEB, koşullar uygun olduğunda enerji üretir ve zamanın geri kalanında şebekeden gelen enerjiyi kullanır. (netZEB tanımı ülkelerin hedef ve politikalarına göre değişmektedir)

OCCUPATIONAL HEALTH AND SAFETY (OHS) / İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ (İSG)

İşyerinde (şantiye, açık alan veya ofis ortamı) işçilerin ve işverenlerin güvenliği, sağlığı ve genel refahı ile ilgili bir dizi faaliyet. İş Sağlığı ve Güvenliği'nin (İSG) ana hedefi, her türlü tehlikenin (mekanik, elektrik, biyolojik, psikososyal vb.) önlenmesi ve güvenli ve sağlıklı bir çalışma ortamı yaratılması / sürdürülmesidir.

ODP (OZONE DEPLETION POTENTIAL) / OZON İNCELTME POTANSİYELİ

ODP (stratosferik ozon tabakasının tükenme potansiyeli) "stratosferik ozon tabakasının indirgenme potansiyeli" anlamına gelir ve bir çevresel etki kategorisini belirtir. Ozon tabakasının bozulması esas olarak sera gazlarının bir parçası olan fluoroklorohidrokarbonlar (CFC) grubundan kaynaklanmaktadır. Ozon deliğinin keşfedilmesinden ve gazların atmosferik koruyucu tabaka üzerindeki zararlı etkisinden sonra, birçok alanda CFC kullanımı yasaklanmıştır.

OFF THE GRID / ŞEBEKEDEN BAĞIMSIZ

Kaynakların korunması için, su, elektrik, doğalgaz ya da kanalizasyon gibi bir ya da daha fazla kamu hizmetlerine bağlı olmayan operasyon.

openBIM / openBIM

openBIM, şeffaf ve açık süreçler destekleyerek, proje paydaşların kullandıkları sayısal altyapıları ne olursa olsun katılımda bulunmalarını ve sektör genelinde izlenen süreçlere ortak bir dil yaratarak, sektör ve kamu projelerin sağlıklı olarak değerlendirilebilmesini ve verilerde kalite güvencesi sağlama yaklaşımıdır. buildingSMART openBIM yaklaşımın temelini oluşturan aşağıdaki uluslararası standartları geliştirmektedir:

- IFC Veri Modeli ve Formatı [IFC]: İnşaat sektörüne yönelik veri modeli şeması
- Bilgi Teslim Klavuzu [IDM]: İş süreçlerini ve veri gereksinimlerini tanımlamak ve belgelemek için bir metodoloji
- Model Görünümü Tanımı [MVD]: Veri modeli paylaşım şartnamesi
- BIM İşbirliği Formatı [BCF]: Model tabanlı, koordinasyon iletişim formatı
- buildingSMART Veri Sözlüğü [bSDD]: BIM nesnelерinin genel tanımları ve niteliklerinin standart bir kütüphanesi

OPEN-LOOP RECYCLING / AÇIK ÇEVİRİM GERİ DÖNÜŞÜM

Eski ürünlerin ve malzemelerin yapısal özelliklerini değiştirecek bir şekilde yeni ürünler haline getirildiği bir geri dönüşüm süreci. Açık çevrim geri dönüşüm, ürünün kendi üretim döngüsü dışından gelen malzemelerin geri dönüşümünü ifade eder. Geri dönüşüm tabiri malzemenin yapısal özelliğini yitirdiği anlamına gelir.

OPERATIONAL TECHNOLOGY (OT) / OPERASYONEL TEKNOLOJİ (OT)

Fiziksel aygıtların nasıl çalıştığını izleyen ve denetleyen bir donanım ve yazılım kategorisi. PLC'ler, kontrolcüler, sensörler, operatör istasyonlarının hepsinin bir araya gelmesinden oluşan yapı.

ORGANIC / ORGANİK

Tarımsal ürünlerin yetiştirilmesinde zirai ilaçların, hormonların, sentetik gübrelerin ve diğer toksik maddelerin kullanılmadığını simgeleyen bir terim olan "organik", aynı zamanda ürünün Organik Gıdalar Üretim Yasası (Organic Foods Production Act) yetkisi altında üretildiğini gösteren bir gıda etiketleme terimidir.

ORGANIZATIONAL INFORMATION REQUIREMENTS (OIR) / KURUMSAL BİLGİ GEREKSİNİMLERİ

Kurumsal Bilgi Gereksinimleri, bir kuruluşun stratejik hedeflerine ulaşmak için, varlık yönetimi sistemleri ve diğer işlevler için ihtiyaç duyduğu tüm bilgileri tanımlar. ISO 55001, varlık yönetim sisteminden geliştirilebilir. Projede tanımlanacak bilgi gereksinimlerine ve bilgi modellerin içeriklerine esas oluşturan belgedir.

OVERSHOOT DAY / LİMİT AŞIMI GÜNÜ

İnsanlığın, belirli bir yılda dünyanın o yılda kendini yenileyebileceğinden daha fazla ekolojik kaynak ve hizmet kullanmaya başladığı gün.

PASSIVE HOUSE / PASİF EV

İlk defa Almanya'da 1991 yılında uygulanmış, binalarda konfor ve yüzde 90'lara varan enerji verimliliğini hedefleyen, bütün iklim bölgelerinde ve her bina türünde uygulanabilen bir yapı standardıdır. Standart bina yönetimi ve iklim verilerine uygun bütüncül bina formu tasarımı, yapılan enerji modelleme sonuçları dahilinde fazla miktarda ısı yalıtım kullanımı, binanın minimum oranda hava sızdırmazlık düzeyi (bkz. Airtightness), ısı köprülerinden muaf güçlü bina kabuğu, yüksek performanslı pencere ve kapı sistemleri, ısı geri kazanımlı mekanik havalandırma sistemi (bkz. Mechanical Ventilation with Heat Recovery) sayesinde enerji kaybı yaşanmadan iç hava kalitesinin artırılmasını kapsamaktadır.

PASSIVE HOUSE CERTIFICATION / PASİF EV SERTİFİKASYONU

Almanya Darmstadt'ta bulunan Pasif Ev Enstitüsü tarafından gerçekleştirilen bu sertifikasyon işlemi; tasarımdan uygulamaya kadar olan bina üretim sürecinin değerlendirilmesi ve onaylanmasıdır. Bir binanın bu sertifikayı alabilmesi için Pasif Ev kriterleri doğrultusunda tasarlanıp inşa edilmiş olmasının yanı sıra ısıtma ve soğutma enerji ihtiyacının ayrı ayrı 15 kWh/m²/yıl'dan, birincil enerji ihtiyacının ise 120 kWh/m²/yıl'dan az olması gerekmektedir.

PCR (PRODUCT CATEGORY RULES) / ÜRÜN KATEGORİ KURALLARI

Spesifik bir ürünün EPD çalışması yapılabilmesi için belirlenen kural ve sistematipler bütünüdür. Bu kurallar şeffaflık olma özelliği ve aynı kural temelli EPD'lere karşılaştırma olanağı sağladıkları için ISO14025 uyumlu çevresel beyanlar için büyük önem teşkil ederler.

PERE (USE OF RENEWABLE PRIMARY ENERGY EXCLUDING RESOURCES USED AS RAW MATERIALS) / HAMMADDE KAYNAĞI OLARAK KULLANILMAYAN YENİLENEBİLİR BİRİNCİL ENERJİ KAYNAĞI TÜKETİMİ

PERE Hammadde kaynağı olarak kullanılmayan yenilenebilir birincil enerji kaynağı tüketimini EN 15804'e dayanan EPD'lerde gösteren bir parametredir. Bu parametre kullanılan enerji kaynaklarının tanımlanması için kullanılır. PENRM ile birlikte, PERT göstergesinde "yenilenebilir birincil enerjinin toplam kullanımı" olarak özetlenmiştir.

PERM (USE OF RENEWABLE PRIMARY ENERGY RESOURCES USED AS RAW MATERIALS) / YENİLENEBİLİR BİRİNCİL ENERJİ KAYNAKLARININ (MATERYAL KULLANIMI) HAMMADDE OLARAK KULLANILMASI

PERM “Yenilenebilir birincil enerji kaynaklarının (materyal kullanımı) hammadde olarak kullanılması” etkisinin parametresidir. PERE ile birlikte, yenilenebilir enerjinin toplam kullanımı için PERT göstergesinde özetlenmiştir.

PERT (TOTAL USE OF RENEWABLE PRIMARY ENERGY RESOURCES) / TOPLAM YENİLENEBİLİR BİRİNCİL ENERJİ KAYNAĞI TÜKETİMİ

PERT toplam yenilenebilir birincil enerji kaynağı tüketimini göstermektedir.

PENRE (USE OF NON/RENEWABLE PRIMARY ENERGY EXCLUDING RESOURCES USED AS RAW MATERIALS) / HAMMADDE KAYNAĞI OLARAK KULLANILAMAYAN YENİLENEMEYEN BİRİNCİL ENERJİ TÜKETİMİ

Hammadde kaynağı olarak kullanılmayan yenilenemeyen birincil enerji tüketim parametresidir. EN 15804 standartlarında hazırlanmış EPDlerde kaynak kullanımının tarifi için kullanılır. PENRM ile birlikte, yenilenebilir birincil enerjinin toplam kullanımı ile PENRT göstergesinde bir araya getirilir.

PENRM (USE OF NON/RENEWABLE PRIMARY ENERGY RESOURCES USED AS RAW MATERIALS) / HAMMADDE KAYNAĞI OLARAK KULLANILAN YENİLENEMEYEN BİRİNCİL ENERJİ TÜKETİMİ

PENRM, hammadde kaynağı olarak kullanılan yenilenemeyen birincil enerji tüketimini ifade eder. Yaşam döngüsü değerlendirmesinden elde edilen verilere dayanan ve EN 15804'e göre kaynak kullanımını tanımlamak için EPD'lerde kullanılan dört temel enerji verimliliği göstergesinden biridir. PENRE ile birlikte, toplam kullanım için PENRT göstergesinde gruplandırılmıştır.

PENRT (TOTAL USE OF NON/RENEWABLE PRIMARY ENERGY RESOURCES) / TOPLAM YENİLENEMEYEN BİRİNCİL ENERJİ KAYNAĞI TÜKETİMİ

Toplam yenilenemeyen birincil enerji kaynağı tüketimi bu parametreye sunulmaktadır. PENRT, PENRE ve PENRM olarak ayrılmıştır.

POCP (FORMATION POTENTIAL OF TROPOSPHERIC OZONE PHOTOCHEMICAL OXIDANTS) / FOTOKİMYASAL OKSİDASYON OLUŞMA POTANSİYELİ

POCP başka bir çevresel etki kategorisidir. Ozon (O_3) ozon tabakasında, yüksek atmosferde, koruyucu olarak görev alır. Ancak troposferde oluşursa, zararlı bir maddedir. Bu agresif maddelerin gelişimi iklim koşullarına bağlıdır. Artan ozon konsantrasyonları, bitki örtüsü ve malzemeye zarar verebilir; Bu maddeler de insanlar üzerinde toksik etkiye sahiptir. Troposferik ozon oluşumu potansiyeli için, eten (C_2H_4) referans madde olduğundan, bu kategorideki maddelerin etki potansiyeli için bildirilen birim "kg C_2H_4 eşdeğerleri"dir.

PERSISTENT ORGANIC POLLUTANT (POP) / KALICI ORGANİK KİRLETİCİLER (KOK)

Bazı zehirli özelliklere sahip olan ve diğer kirleticilerden farklı olarak, özellikle insan sağlığına ve çevreye zararlı olan bozulmaya karşı dirençli kimyasal madde.

PHOTOVOLTAIC CELL / FOTOVOLTAİK HÜCRE

Üzerine güneş ışığı düştüğünde güneş enerjisini doğrudan doğru akım elektrik enerjisine dönüştüren yarı iletken maddelerden oluşan sistemler.

PIM (PROJECT INFORMATION MODEL) / PROJE BİLGİ MODELİ

Bir projenin tasarım ve inşaat aşamasında geliştirilen bilgi modelidir. Proje Bilgi Modeli (PIM), Bilgi Paylaşım Gereksinimlerine (EIR) uygun olarak geliştirilip Ana Bilgi Teslim Planına (MIDP) uygun olarak paylaşılır. Proje Bilgi Modeli genellikle birçok üç boyutlu modelin, grafiksel olmayan veriler ve ilgili belgeleri bir arada derlenerek (federe edilerek) oluşturulur. Proje bilgi modeli tasarım aşamasında oluşturulan model ile başlanabilir, sonra inşaat sürecinde aşamalı olarak geliştirilir veya baştan oluşturulur. Projede inşaat faaliyeti tamamlandığında, Proje Bilgi Modeli işletme aşamasında kullanılacak olan Varlık Bilgi Modeline (AIM) dönüştürülür.

POLLUTION PREVENTION / KİRLİLİĞİN ÖNLENMESİ

Geri dönüşüm, işleme ya da elden çıkarma öncesinde, çevreye zararlı herhangi bir madde, kirletici veya kirletici miktarının azaltılması gibi temiz üretim yöntemleri ile hammadde, enerji, su veya diğer kaynakların kullanımında verimlilik artışı ve doğal kaynakların korunması yoluyla kirleticilerin oluşumunu azaltan ya da ortadan kaldıran uygulamalar bütünü.

POSITIVE ENERGY BUILDING / POZİTİF ENERJİLİ BİNA

Çok yüksek enerji verimliliği seviyesinin bir sonucu olarak, yıllık toplam birincil enerji tüketiminin, yenilenebilir enerji kaynaklarından tedarik edilen enerjiden daha az olduğu bina.

POST-CONSUMER MATERIALS / TÜKETİCİ SONRASI MALZEMELER

Son kullanım amacına ulaşmış, yaşam döngüsünü tamamlamış ve üretim veya dönüştürme atığı içermeyen, normalde bir katı atık olarak bertaraf olacak malzemeler.

POZZOLAN / PUZOLAN

Kalsiyum hidroksit ile birleştirildiğinde, çimento özellikleri sergileyebilen malzeme.

PRE - AND POST-MARKET CERTIFICATION / PAZAR ÖNCESİ VE SONRASI SERTİFİKASI

Piyasada mevcut olan ve sertifikanın kamuoyuna arz edildiği zamanı gösteren uygunluk kontrolleri. Bu iki yaklaşım, güvenilirlik teminatı için bir stratejiyi hayata geçiren bir sertifikasyon sistemi dahilinde kullanılır.

PRE - CONSUMER MATERIALS / TÜKETİCİ ÖNCESİ MALZEMELER

Bir ürünün üretimi tamamlandıktan sonra, son kullanıcıya ulaşmadan önce elde edilen bir malzeme ya da yan ürünleri. Tüketici öncesi malzemeler, bir üretim yerinde oluşturulan ve genel olarak aynı veya başka bir imalat işleminde tekrar kullanılan üretim artığı, fisesi veya hurdası içermez.

PRIMARY ENERGY CONSUMPTION / BİRİNCİL ENERJİ TÜKETİMİ

Ülkeler ve nihai tüketim sektörlerinin (sanayi, bina, ulaşım) fosil yakıtlar ve yenilenebilir enerji kaynakları tüketim değerleri. Genellikle karşılaştırma amaçlı Ton Eşdeğer Petrol (Ton Oil Equivalent – TOE) cinsinden ifade edilir.

PRIMARY ENERGY INTENSITY / BİRİNCİL ENERJİ YOĞUNLUĞU

Ülkeler için Gayri Safi Yurt İçi Hasıla ve nihai enerji tüketim sektörleri için birim hasıla başına tükettikleri enerji miktarını gösteren enerji verimliliği göstergesi. Birincil enerji yoğunluğu değeri ne kadar düşük olursa, hasıla üretmek için kullanılan kaynakların da o kadar daha verimli kullanıldığını gösterir.

PRODUCT ENVIRONMENTAL CRITERIA / ÜRÜN ÇEVRE KRİTERLERİ

Belirli bir ürün için üretici tarafından karşılanacak çevresel faktörler ve koşullar. Üretici bu kriterleri sağladığında ürün uygunluğunu onaylayan bir sembol / etiketin eklenmesine izin verilir.

PRODUCT DATA SHEET (PDS) / ÜRÜN BİLGİ DOSYASI (PDS)

Tek bir üretilmiş ürünü temsil eden ve üreticinin referans malzemesinden bazılarının verilerini toplayan standart bir form. Bir PDS, her bir ekipman / ürün tipine özgü bir Ürün Veri Şablonuna (PDT) dayanmaktadır. Bir PDS, imalatçı tarafından tamamlanmak / güncellemek ve tesisin yaşam döngüsü boyunca birden çok paydaş tarafından indirilmek / kullanılmak üzere tasarlanmıştır.

PRODUCT STEWARDSHIP / ÜRÜN SORUMLULUĞU

Ürünlerin çevresel etkilerini azaltmak için sorumluluğu paylaşmak üzere, üreticiler, perakendeciler, tüketiciler ve elden çıkarıcılar gibi ürünün yaşam döngüsü içinde yer alan taraflardan istenen çevresel korumaya yönelik bir tutumla ürünlerin daha dayanıklı, yeniden kullanılabilir, geri dönüştürülebilir olmasını hedefleyen yaklaşım.

PURCHASING POWER PARITY / SATINALMA GÜCÜ PARİTESİ

Ülkeler arasındaki fiyat düzeyi farklılaşmasını ortadan kaldıran para birimi dönüştürme oranı. Eldeki toplu bir para parite oranı ile farklı bir para birimine dönüştürüldüğünde, tüm ülkelerde aynı sepetteki mal ve hizmetler satın alınabilir. Mutlak satınalma paritesi, iki ayrı ülkede bir ürün grubunun (özellikle Tüketici Fiyat Endeksi-TÜFE'nin) belirlenen kurda fiyatlarının eşitlenmesi; nispi satınalma paritesi ise, iki farklı ülkede aynı ürün grubunun yıllar içinde fiyatlarındaki değişim hızının belirlenen kurda birbirine eşit olması durumu. Özellikle enerji yoğunluğu tanımındaki hasıla değerini ifade ederken kullanılır.

PV – PHOTOVOLTAIC / FOTOVOLTAİK

Güneş enerjisini elektrik akımına dönüştürme teknolojisi. Silikon gibi bazı materyaller güneş enerjisini direkt olarak elektrik enerjisine çevirmek gibi bir özelliğe sahiptir. Buna fotovoltaik etki denir.

REACH -REGISTRATION, EVALUATION, AUTHORISATION AND RESTRICTION OF CHEMICAL SUBSTANCES / KİMYASAL MADDELERİN KAYDI, DEĞERLENDİRİLMESİ, İZİNİ VE KISITLAMALARI

Avrupa Birliği'nin kimyasal maddelere ilişkin yeni politikasını oluşturan REACH Tüzüğü -1907/2006/AT 1 Haziran 2007 tarihi itibarıyla yürürlüğe girmiştir. REACH Tüzüğü ile iç piyasa, sağlık, güvenlik, tüketici ve çevrenin korunması konularında gelişme kaydedilmesi hedeflenmektedir. REACH Tüzüğü sadece kimyasallar alanında teknolojik bir sistemi ve riskleri değil ekonomi, sağlık ve çevreyi de içeren bir sistemi tanımlamaktadır.

REALITY CAPTURE / GERÇEKLIK-FİİLİYAT KAYIDI

Fotoğraflardan veya lazer taramalarından bir alanın üç boyutlu sayısal, detaylı ve gerçeği yansıtan bir modelinin oluşturulmasıdır. Mevcut proje koşullarını tam olarak modellemenin bir yolu olarak giderek daha fazla kullanılan bir yöntemdir. İnşaat sırasında ise işverenler ve müteahhitler, ilerlemeyi izlemek ve yapılan işin kaydı için kullanılmaktadır. Bina ve tesis işletmecileri ise yapı ve varlık portföylerinin sayısal modeller aracılığıyla kaydını oluşturmak için kullanılmaktadır.

RECYCLABLE / GERİ DÖNÜŞTÜRÜLEBİLİR

Atık akışından tekrar kazanılabilen ve daha sonra üretim süreci içine dahil edilebilen malzeme.

RECYCLED CONTENT / GERİ DÖNÜŞTÜRÜLMÜŞ İÇERİK

Bir ürün içerisindeki tüketici öncesi ve sonrası malzemeleri kapsayan, geri kazanılmış malzemelerin yüzdesi.

RECYCLING / GERİ DÖNÜŞÜM

Atığın yeniden kullanılabilir bir malzemeye dönüştürülmesi süreç ya da bir malzemenin döngüsel bir süreçte bir önceki durumuna geri getirilmesi.

REFURBISH / YENİLEMEK

Bir binanın tüm elemanlarını yenilemek ve elden geçirerek, ona ikinci bir faydalı hayat vererek onu tekrar yeni gibi görünecek bir duruma getirmek.

REHABILITATION / REHABİLİTASYON-İYİLEŞTİRME

Herhangi bir binanın ana fonksiyonu değişmeden, kullanım amacının farklılaştırılması amacıyla yapılan iyileştirmelerdir. Örneğin; Eski bir hastane binasının yeni ünitelerin eklenmesi ile bir çocuk hastanesine çevrilmesi.

RE-MANUFACTURING / YENİDEN ÜRETİM

Herhangi bir ürünün kendi üretim şartlarına uygun olarak yeniden kullanılabilir, tamir edilebilir veya yeni parçalar kullanılarak yeniden üretilmesi.

RENEWABLE ENERGY / YENİLENEBİLİR ENERJİ

Rüzgar, güneş, jeotermal kaynak, biyokütle gibi kendilerini sürekli olarak yenileyebilen kaynaklardan elde edilen enerji.

RENEWABLE ENERGY CERTIFICATE (REC) / YENİLENEBİLİR ENERJİ BELGESİ (REC)

Potansiyel sahibini üretilen yenilenebilir enerji miktarı hakkında bilgilendiren AB yasalarının gerektirdiği sertifikadır. Bu belge yenilenebilir portföy standart planında istenildiği gibi belirli bir yüzdede yenilenebilir enerji üreten kaynak olarak gerekleri karşıladığını doğrulamak için kullanılabilir.

RENEWABLE RESOURCE / YENİLENEBİLİR KAYNAK

Genellikle birkaç on yılı aşmayan bir zaman dilimi içinde doğal işlemlerle veya kendini yeniden üreterek yenilenebilir kapasitesi olan kaynak.

RENOVATION / YENİLEME-ONARIM-TAMİRAT

Binalardaki hasar görmüş veya eskimiş bölümlerin iyileştirilmesi çalışmaları.

RESIDUAL VALUE / GERİ KALAN DEĞERİ

Bir varlığın faydalı ömrü sona erdikten sonra bu varlığı elden çıkarırken işletmenin elde edebileceği tahmini tutar.

RESPONSIBLE SOURCING / SORUMLU KAYNAK KULLANIMI

Sosyal, çevresel ve ürün sorumluluğunu da içeren tüm kurumsal sorumluluk çabasını kapsayan en iyi uygulamalardır.

RETROFITTING / GÜÇLENDİRME

Bir binanın yapısı bozulmadan, ana taşıyıcı bölümünün herhangi bir yöntemle (örneğin, çelik ile askıya alarak) güçlendirilmesi.

REUSEABLE / YENİDEN KULLANILABİLİR

Esas üretim amacı ya da farklı bir amaç için yeniden kullanılabilir malzeme.

REVERSIBLE BUILDING / GERİ DÖNÜŞÜMLÜ BİNA

Daha sonra parçalara ayırmak ve parçalarını yeniden kullanmak ya da farklı bir bina tipine dönüştürmek amacıyla tasarlanmış bir bina türü. Geri dönüşümlü bina tasarımında, atıkları azaltması ve bina ürünleri, bileşenleri ve malzemelerinin etkili yeniden kullanımını sağlaması amaçlanmıştır.

SEARCH ENGINE MARKETING (SEM) / ARAMA MOTORU PAZARLAMASI (SEM)

Bir internet pazarlama tekniği. Arama motoru Pazarlaması (SEM), Arama motoru optimizasyonu (SEO) ile birlikte çalıştığında daha etkilidir.

SEARCH ENGINE OPTIMIZATION (SEO) / ARAMA MOTORU OPTİMİZASYONU (SEO)

Arama motorlarının web sayfalarını daha kolay bir şekilde taramasına olanak sağlayan teknik düzenlemeler.

SEASONAL ENERGY EFFICIENCY RATIO (SEER) / MEVSİMSEL ENERJİ VERİMLİLİK ORANI (SEER)

Bir klimanın toplam yıllık soğutma gücünün (kW), cihazın aynı sürede tükettiği toplam elektrik enerjiye (kW) oranı.

SECOND PARTY CERTIFIED OR VERIFIED / İKİNCİ BİR TARAFÇA ONAYLANMIŞ VEYA DOĞRULANMIŞ

Herhangi bir standarda uyumluluk konusunda bir kurumun, söz konusu standardı hazırlayan kurumdan farklı ancak bu kurumla çıkar ilişkisi bulunan bir organizasyon tarafından değerlendirilmesi.

SMART BUILDING / AKILLI BİNA

İçindeki ve dışındaki koşulların algılanması yoluyla, tüketilen kaynak ve enerjinin en aza indirilerek en verimli, rahat ve güvenli bir ortamın oluşturulduğu ve binadaki nesnelerin (örneğin aydınlatma, termal konfor, hava kalitesi, fiziksel güvenlik, sağlık-temizlik ve daha pek çok şey) insanlarla kullanımı kolay araçlarla etkileşiminin sağlandığı bina.

SMART CITY / AKILLI ŞEHİR

“Geleneksel” şehirlerden daha az enerji tüketmek üzere tasarlanan, yapılandırılan ve yönetilen, caddelerinde yer alan sistemlerle sakinlerinin enerji verimli davranışlarını aktif olarak teşvik eden veya destekleyen şehir.

SMART GRID / AKILLI ŞEBEKE

Elektrik arz, talep ve iletim yönetimini optimize etmek amacıyla gelişmiş bir yazılım ve iletişim ağı altyapısı ile sofistike uzaktan algılama ve izleme teknolojilerine sahip olan entegre elektrik sistemleri.

SMART GROWTH / AKILLI BÜYÜME

Şehir merkezlerini ve eski banliyöleri canlandırmak amaçlı toplumsal planlama. Konutlarla ticari ve hizmet yapılarını birlikte düŐünerek olabildiğince yaya yollarına ve toplu taŐımaya öncelik vermek ve ayrıca açık alan ve diğer birçok çevresel olanakları da korumak odaklıdır. Buna ek olarak, akıllı teknolojilerin Őehirlere entegrasyonu ile eko-dost ve enerji verimli Şehirler oluŐurma hedefini yansıtılmaktadır. Yeşil enerji altyapısının (enerji üreten güneş panelleri, ev rüzgar türbinleri, elektrikli araç Őarj istasyonları, akıllı Őebekeler ile verimli enerji dağıtımı-iletimi vb.) sağlanmasıyla Őehrin zararlı salımlarının azaltılması da hedeflenmektedir.

SOLAR ENERGY / GÜNEŞ ENERJİSİ

Güneş iŐınlarının taŐıdıđı enerji. Güneş kolektörleri ile sıcak su temini, fotovoltaik hücreler ile elektrik üretimi sağlanabilmektedir.

SPECIFIC ENERGY CONSUMPTION / SPESİFİK-ÖZGÜL ENERJİ TÜKETİMİ

Bir birim ürün elde etmek için tüketilen enerji miktarı. Nihai kullanım alt sektörlerinde enerji tüketimi ile üretilen ürün miktarı; ton, metre, sayı gibi fiziksel ifadeler arasında iliŐki kurmak ve enerji verimliliğini değerlendirmek için kullanılmaktadır.

SPECIFICATIONS / ÜRÜN KATEGORİ ŞARTNAMESLERİ

Bir veya daha fazla ürün kategorisi için, Tip III evre beyanları için gerekli özel kurallar, gerekler ve kılavuzlar kümesi.

SUPPLY CHAIN MANAGEMENT / TEDARİK ZİNCİRİ YÖNETİMİ

MüŐteriye, doğru ürünün, doğru zamanda, doğru yerde, doğru fiyata tüm tedarik zinciri için mümkün olan en düşük maliyetle ulaŐmasını sağlayan malzeme, bilgi ve para akıŐının entegre yönetimi. Bir tedarik zinciri; ürünlerin, tedarikçiler, üreticiler, toptancılar, dağıtımcılar, perakendeciler ve nihai olarak da tüketiciler arasındaki hareketini sağlayan ilişkiler ve bağlantılar bütünüdür.

SURFACE WATER MANAGEMENT SYSTEM / YÜZEY SUYU YÖNETİM SİSTEMİ

Kirli suyun ve yüzey suyunun bir su kaynağı gibi tekrar çevreye yavaş yavaş geri salınmadan önce toplanmasını, depolanmasını ve temizlenmesini sağlayacak şekilde direne etmek için düşük çevresel etkiye sahip ve maliyet etken çözümler kullanılarak doğal sisteme entegre etmeyi amaçlayan sistem.

SUSTAINABILITY INDICATORS / SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK GÖSTERGELERİ

İstihdam oranı, kişi başı milli gelir, enerjide dışa bağımlılık, sera gazı salım oranları gibi sürdürülebilir bir ekonomi, toplum ve çevre yolunda gelişimi ölçmeye ve değerlendirmeye yardımcı göstergeler.

SUSTAINABILITY REPORT / SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK RAPORU

Sürdürülebilirlik raporu şirket ve kurumların sürdürülebilirlik performansları ile ilgili bilgileri finansal raporlamaya benzer bir formatta paydaşları ve kamuoyu ile paylaşmasına olanak veren, ekonomik, çevresel, sosyal ve yönetim performanslarını yansıtan beyanlarıdır. Sistematik bir sürdürülebilirlik raporlaması anlaşılır açıklamalar ve ölçütlerle karşılaştırılabilir veriler sağlar.

SUSTAINABLE BUILDING MANAGEMENT / SÜRDÜRÜLEBİLİR BİNA YÖNETİMİ

Bir binanın içerisinde yaşayacak insanları sağlıklı, refah ve kaliteli bir şekilde yaşamalarını sağlarken düşük çevresel etkileri olacak şekilde tasarlanmasını, yapılmasını ve işletilmesini sağlayan işlemler.

SUSTAINABLE BUILDINGS ASSESSMENT / SÜRDÜRÜLEBİLİR BİNALARIN DEĞERLENDİRMESİ

Bina tasarımında alternatiflerinin sürdürülebilirliğini değerlendirme yöntemleri / araçları.

SUSTAINABLE CONSTRUCTION / SÜRDÜRÜLEBİLİR İNŞAAT (YAPIM)

Sürdürülebilir kalkınma ilkelerinin inşaatların tasarımı ve yapılması aşamasında uygulanması olup; yapının tasarımı, yapımı ve kullanımda daha az doğal malzeme kullanımı, daha az enerji harcanması, daha az kirlilik ve daha az atık, "yaşam boyu" yaklaşımı ve sürdürülebilir toplumlara entegre olmuş kabul edilebilir sosyal koşullarda güvenli iş ve mekan sağlanması anlamına gelir.

SUSTAINABLE PROCUREMENT / SÜRDÜRÜLEBİLİR İHALELER (SATIN ALMA)

Genellikle kamu politikası ile sözleşme yapacak ihale organları tarafından yürütülen projelerin her aşamasında satın alacakları mal, hizmet veya yapım işlerinde sürdürülebilir kalkınmanın üç ayağını da dikkate alacak şekilde yapılan harcama ve yatırım işlemleri.

SUSTAINABLE MANUFACTURING / SÜRDÜRÜLEBİLİR ÜRETİM

Çevre kirliliğine yol açmayan/doğayı kirletmeyen, enerji ve doğal kaynakları koruyucu, ekonomik açıdan uygulanabilir, çalışanlar, toplum ve tüketiciler için güvenilir ve sağlıklı, sosyal ve yaratıcı bir şekilde faydalı süreç ve sistemler kullanılarak, mal ve hizmetlerin üretilmesidir.

SUSTAINABLE MATERIALS MANAGEMENT (SMM) / SÜRDÜRÜLEBİLİR MALZEME YÖNETİMİ (SMM)

Avrupa Birliği tarafından kaynak verimliliği stratejisi amacıyla oluşturulan bu yaklaşım, malzeme kullanımından kaynaklanan çevresel etkilerin azaltılması ve doğal kaynakların tüm yaşam döngüsü boyunca korunmasını hedefleyen entegre bir politika yaklaşımıdır. Burada "malzeme" çıkarılan, işlenen, üretilen, dağıtılan, kullanılan üretilen, atık haline gelen ya da geri kazanılan, yaşam döngüsünün herhangi bir aşamasında ekonomik bir döngünün bir parçası olan herhangi bir fiziksel madde veya nesneyi ifade etmektedir.

SUSTAINABLE TREE SPECIES / SÜRDÜRÜLEBİLİR AĞAÇLAR

Tropik ormanlardan elde edilmeyen, genel anlamda Kuzey Yarımküre'de bulunan kaynaklardan elde edilen ağaç türleridir. Bu ağaç türleri oluşumu, yetişmesi kolay olan endüstriyel türlerdir. Sürdürülebilir ormanlardan elde edilmesi sebebiyle ağaç türlerinin sınıflarının nereden elde edildiğinin bilinmesi anlamı taşır.

TASK INFORMATION DELIVERY PLAN (TIDP) / GÖREV/TESLİM EKİBİ BİLGİ TESLİM PLANI

Her görev ekibi bir bilgi teslim planı oluşturup, göre süresi boyunca sürdürmelidir. Bu planlar proje boyunca bilgilerin derlenip teslim edilmesinin takibi için kullanılır. Hazırlanan tüm Bilgi Teslim Planların (TIDP) bir derlenmesiyle projenin Ana Bilgi Teslim Planı (MIDP) oluşturulur. Bilgilerin ne zaman, kimler tarafından, hangi süreçler ve standartlarda hazırlanacağını tanımlar. Plana dahil edilecek bilgi teslimlerine başlıca örnekler: Modeller, çizimler, şartnameler, ekipman listeleri, mahal varlık dökümleri.

THERMAL INSULATION / ISI YALITIMI

Bir ortamdan diğerine ısı geçiş oranını azaltmak için kullanılan malzeme, yöntem veya tasarım.

THIRD PARTY CERTIFIED OR VERIFIED / ÜÇÜNCÜ BİR TARAFÇA ONAYLANMIŞ VEYA DOĞRULANMIŞ

Nihai ürünün ilgili tüm güvenlik, kalite ve performans standartlarına uygunluğunun bağımsız bir organizasyon tarafından denetlenmesi.

TIPPING POINT / KIRILMA NOKTASI

Herhangi bir yeni ürünün ya da hizmetin iyileştirilmesinde ulaşılabilecek olan en yüksek seviye.

TON OIL EQUIVALENT (TOE) / TON EŞDEĞER PETROL (TEP)

Enerji kaynaklarının tek birim ile ifade edilmesini sağlayan ve 10 milyon kilokalori karşılığı enerji birimi. Bir ton ham petrole eşdeğer enerji.

TRANSPARENCY / ŞEFFAFLIK

Bir işletmenin iş uygulamalarını ve davranış biçimlerini erişilebilir yayın yoluyla etik ve performans sonuçları bakımından raporlaması.

TRIPLE BOTTOM LINE / ÜÇLÜ BİLANÇO

Daha az sermaye yatırımı ve artan gelirleri kapsayan sürdürülebilir iş uygulamalarından dolayı, bir şirketin uzun dönemde iyileşen finansal performansını açıklayan bir ifade. Üçlü bilanço, çevresel, sosyal ve ekonomik sürdürülebilirliği ifade etmektedir.

UPCYCLE / İLERİ DÖNÜŞÜM

Bir malzemenin ikinci hayatında ilkinde (orijinal hali) benzer veya daha büyük bir değere dönüştürme sürecidir.

URBAN HEAT ISLAND EFFECT / KENTSEL ISI ADASI ETKİSİ

Şehirlerde; asıl yerleşim merkezleri üzerindeki sıcaklık değerlerinin, hemen yakınında bulunan kırsal kesimlerden ya da yerleşim birimlerinden daha yüksek olmasıdır. Şehir ısı adaları özellikle gelişmiş büyük şehirlerde, şehir merkezlerinde, fabrikaların ya da iş merkezlerinin yoğun olduğu bölgelerde oluşur. Ayrıca insanların oluşturduğu endüstri alanları, madenler, ulaşım araçları, havanın akışını neredeyse imkânsız kılan yüksek binalar ve dar sokaklar şehir ısı adalarını oluşturmaktadır.

URBAN RENEWAL / KENTSEL DÖNÜŞÜM

Ekonomik, sosyal ve çevresel açıdan kalkınmayı hedefleyerek şehirlerin yeniden planlanması. Yolların, iş merkezlerinin, konut alanlarının yeniden düzenlenmesini içermektedir. Özellikle çevresel standartlar da düşünüldüğü zaman sürdürülebilir şehirler oluşturmak için önemli bir politikadır.

USGBC (UNITED STATES GREEN BUILDING COUNCIL) / AMERİKA YEŞİL BİNALAR KONSEYİ

Amerika Yeşil Binalar Konseyi yapı sektörünü daha sürdürülebilir bir çerçeveye ve yönetim biçimine kavuşturma amacıyla, 1993 yılında Amerika'da kurulan kar amacı gütmeyen bir kurumdur.

USE OF NET FRESH WATER (FW) / TEMİZ SU TÜKETİMİ

Bu parametre çevresel ürün beyanlarında, tatlı suyun ya da yer altı sularından çıkarılan temiz sudaki farkı göstermek için kullanılır ve saflaştırılmış atık su olarak geri gönderilmemektedir. Yağmur suyu hesaba katılmaz, net tatlı su tüketimini gösterir.

VERIFICATION / DOĞRULAMA

EN ISO 14025'e göre, doğrulama, belirtilen gereksinimlerin karşılandığına dair objektif kanıt sağlayarak bir sonuç ortaya koymaktır. Bir EPD'nin yayınlanabilmesi için önce bir doğrulamayı öngörülmektedir. Doğrulama, ekolojik dengeye dayalı veriler için uygulanan hesaplama modelinin eksiksizliği, şeffaflığı, tutarlılığı, akla yatkınlığı ve altta yatan PCR parça ile uyumluluğunu içerir.

VOC - VOLATILE ORGANIC COMPOUNDS / UÇUCU ORGANİK BİLEŞİKLER

İç mekan hava kirliliğinin birincil kaynağıdır. Organik gaz olarak ölçülür. Önemli ölçüde buharlaştırmak ve atmosfere sokmak için, normal şartlar altında yeteri kadar yüksek bir buhar basıncına sahip olan organik kimyasal bileşikler. Aldehitler, ketonlar ve diğer hafif hidrokarbonlar gibi bir dizi karbon bazlı moleküller, uçucu organik bileşendirler. Genellikle terim, yasal veya düzenleyici bağlamda kullanılır ve bu gibi durumlarda tam tanımı hukuki bir meseledir. Terim, hem iyi karakterize edilmiş organik bileşikler hem de değişken kompozisyon karışımlarını ifade edebilir.

VOLUNTARY CONSENSUS STANDARDS / GÖNÜLLÜ MUTABAKAT STANDARTLARI

Hem ulusal hem de uluslararası standart kurumlarının gönüllü mutabakatı ile geliştirilen ya da adapte edilen standartlar. Bu standartlar, ilgili fikri mülkiyet sahiplerinin tüm ilgili taraflar açısından ayrımcı olmayan, telif ücretsiz ya da makul telif ücretli esaslar uyarınca bu fikri mülkiyeti kullanılabilir kılmak için anlaşığı gerekli hükümleri içermektedir.

VOLUNTARY CONSENSUS STANDARDS BODIES / GÖNÜLLÜ MUTABAKAT STANDART KURUMLARI

Üzerinde mutabık kalınan prosedürleri kullanan gönüllü mutabakat standartlarını planlayan, geliştiren, oluşturan veya koordine eden ulusal ya da uluslararası organizasyonlar. Bu kuruluşlar, açıklık, menfaatler dengesi, tahakkuk süreci, bir temyiz sürecinin varlığı ve bir uzlaşma süreci ile tanımlanır.

WASTE / ATIK

Üreticisinin veya sahibinin artık kullanmayacağı ve çevreye atılan veya terk edilen herhangi bir şey.

WASTE MANAGEMENT / ATIK YÖNETİMİ

Atığın kaynağında azaltılması, özelliğine göre ayrılması, toplanması, geçici depolanması, ara depolanması, geri kazanılması, taşınması, bertarafı ve bertaraf işlemleri sonrası kontrolü ve benzeri işlemleri içeren yönetim şekli.

WASTE REDUCTION / ATIK AZALTMA

Herhangi bir ürünün veya hizmetin üretiminde atık akımına giren maddenin miktarında (kütlesinde) azalma.

WASTE-TO-ENERGY / ATIKTAN ENERJİ

Atıkların, yakma işlemiyle ısı ve/veya elektriğe dönüştürülmesi.

WASTE-TO-PROFIT / ATIKTAN KAR

Bir şirketin atık ya da tali mamulünün başka bir şirketin girdisi veya hammaddesi olarak kullanıldığı, böylece işletme karının artırıldığı ve atıklarının azaltıldığı, aynı zamanda “tali mamul sinerjisi” olarak adlandırılan süreç.

WATER FOOTPRINT / SU AYAK İZİ

Bir mal veya hizmet üretmek için gerekli tatlı su miktarının tüm tedarik zinciri içindeki ölçümünü ifade eden su ayak izi; hammaddenin işlenmesinden, doğrudan operasyonlara ve tüketicinin ürünü kullanmasına kadar geçen tüm süreci kapsar. Böylece, su ayak izi kavramı hem doğrudan su kullanımını hem de üretim sürecindeki dolaylı su kullanımını hesaba katar.

ZERO WASTE / SIFIR ATIK

Geri dönüşümü azami mertebeye getirmeye, atıkları asgariye indirmeye, tüketimi azaltmaya çalışan ve ürünlerin tekrar kullanılacak, tamir edilecek veya geri dönüştürülebilecek biçimde tasarlanması yoluyla çevreye ya da pazara geri döndürüldüğü sistem bazlı yaklaşım.

YARARLANILAN KAYNAKLAR:

BIMe Initiative, “BIM Dictionary” <https://bimdictionary.com/>

BPIE, Building Performance Institute Europe, www.bpie.eu.

ÇŞB, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, www.csb.gov.tr/projeler/iklim/.

DOE, US Department of Energy, www.doe.gov.

EESC, European Economic and Social Committee, ACE Architects' Council of Europe, ECP European Concrete Platform: “Sustainable Construction Glossary”

EPD Turkey, SÜRATAM, EPD Kılavuzu v1.1, https://suratam.org/wp/content/uploads/2018/05/2018/05/22_EPDManuel.pdf

EU, European Union, www.europa.eu/pol/env/index_en.htm.

İTÜ, İstanbul Teknik Üniversitesi, Müh. Umut Gül BAŞAR, Yüksek Lisans Tezi “Uzaktan Algılama Verileri Kullanılarak İstanbul’da Isı Adalarının Zamansal Analizi” <https://polen.itu.edu.tr/bitstream/11527/12285/1/705061011.pdf>

Oxford Reference, A Dictionary for Construction, Surveying and Civil Engineering, www.oxfordreference.com/view/10.1093/acref/9780199534463.001.0001/acref-9780199534463.

PGS, Presidio Graduate School : “Sustainability Dictionary” <https://sustainabilitydictionary.com>

PPAI, Promotional Products Association International : “Glossary Of Responsible Sourcing Terms” <http://www.ppai.org/media/1935/cr-guide-glossary-of-compliance-terms.pdf>

REC Türkiye, Bölgesel Çevre Merkezi : “Endüstriyel Ekoloji Raporu” https://recturkey.files.wordpress.com/2017/02/endc3bcstriyel_ekoloji.pdf

TÇMB, Türkiye Çimento Müstahsilleri Birliği : “Türk Çimento Sektörünün Döngüsel Ekonomideki Rolü” <http://www.tcma.org.tr/images/file/dongusel%20ekonomi.pdf>

TTGV, Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı <http://www.endustriyelsimbiyoz.org>

WebFinance Inc., “Business Dictionary” <http://www.businessdictionary.com>

WWF-Türkiye, “Türkiye'nin Su Ayak İzi Raporu” http://d2hawiim0tjbd8.cloudfront.net/downloads/su_ayak_izi_raporweb.pdf

YEGM, Yenilenebilir Enerji Genel Müdürlüğü, www.yegm.gov.tr.

YEŞİLOJİ, blog sayfası, <http://www.yesiloji.com>

NOTLAR

A series of horizontal dotted lines for taking notes.

Rüzgarlıbahçe Mah. Feragat Sok No:3 Kat:5

Demir Plaza, Kavacık / Beykoz

Tel: +90 216 322 23 00 (pbx)

Fax: +90 216 322 10 68

www.imsad.org / info@imsad.org

